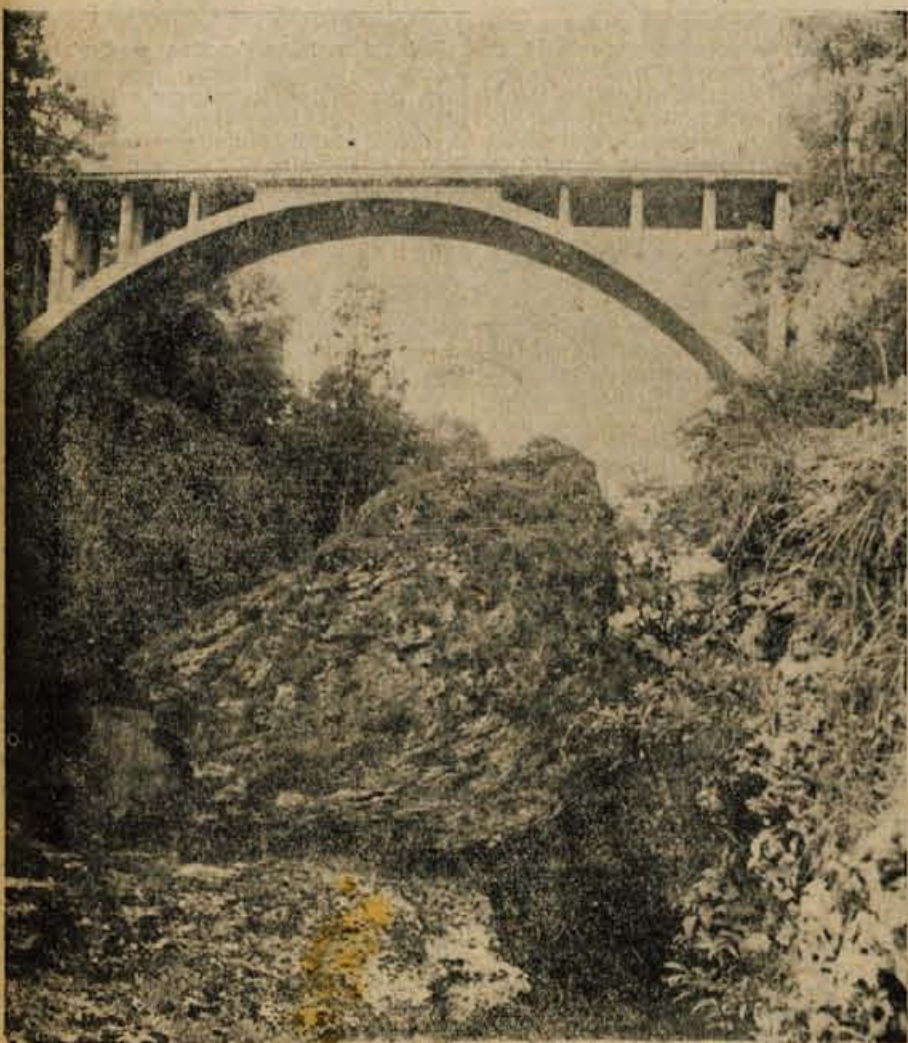

GORENJSKI GLAS

LETO V. — ST. 14 — CENA DIN 8.—
KLANJ, DNE 5. APRILA 1952

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA GORENJSKO

Kokrški most v Kranju - delo naših arhitektov

Italijanski fašisti se motijo, če mislijo, da se bomo uklonili njihovim imperialističnim zahtevam

S staro pesmijo pričenjajo, znano že iz prve svetovne vojne in ponovljeno v drugi svetovni vojni, ko je pograbila njihova fašistična šapa velik del slovenske zemlje, Dalmacijo in Črno goro. Toda misli, ki jih je kot mrežo med prvo vojno razpredel D'Annunzio, pesnik, ki je opeval nasilje in tatvino, in ki je z njimi Mussolini zastupil Italijansko mladino, so se strle ob borbi svobodoljubnega jugoslovanskega in italijanskega delovnega ljudstva za svobodo človeštva.

Se se spominjam tistih lepih dni v Trstu in v tedanji Julijski krajini, ko je ljudstvo začutilo, da je zmagnalo. Kako lep je bil Trst takrat. Vsi tisti, ki so trotili mržnjo med Slovence in Italijane, so pred zmagovito Jugoslovansko ljudsko armado pobegnili in vsakdo je lahko takrat spoznal, da je bratstvo med različnimi narodi možno. Se več, spoznal ni samo tega, ampak tudi to, da je bratstvo med različnimi narodi nujno, če hočemo urediti svet pravičneje, kot je bil dosedaj. Italijanski in slovenski delavci so takrat prevzeli v Trstu oblast. Takrat Trst ni predstavljal nikakega prečnega vprašanja za mednarodno javnost, kot ga je predstavljal v preteklosti in kot ga predstavlja danes. Tržaški problem je takrat rešilo delovno ljudstvo Trsta samo, ki je že v protifašistični borbi med vojno na strani jugoslovanskih narodov izpovedalo, kaj hoče in kakšne ureditve si po vojni želi.

Pa so se našli med velikimi zaveznički nekateri, ki so iz Trsta zopet napravili problem. Proti volji tržaškega in primorskega ljudstva se je na podlagi devinskega sporazuma umaknila iz Trsta in bivše cone A Jugoslovanska ljudska

armada. Kljub umiku pa je tržaško delovno ljudstvo pričakovalo, da bo pariška mirovna konferenca priključila Trst Jugoslaviji. To svojo voljo so nešteto krat v času pred pariško mirovno konferenco izpovedale delovne množice Trsta, Tržiča in drugih krajev na strajkanih zapadnih mejah slovenskega narodnostnega ozemlja. Željo priključitve k Jugoslaviji je izpovedalo tamkašnje ljudstvo ne glede na narodno pripadnost. Ta njihova želja pa se ni izpolnila. Nekateri zavezniški diplomati niso upoštevali volje ljudstva in prizadejali na mirovni konferenci v Parizu delovnemu ljudstvu Trsta, Tržiča in Gorice krivico, ki je zgodovina ne bo mogla izbrisati. Tržič in Gorica sta bila priključena Italiji, na področju Trsta pa so ustanovili novo državo.

Kakšno usodno napako so zagrešili takrat zavezniški diplomati, čutimo ponovno danes, ko je poražena Italija pristopila k Atlantskemu paktu, s katerim

so se v italijanskih vladnih krogih porodile zopet imperialistične težnje po ozemlju, ki ni njihovo. Italijanska diplomacija hoče danes s pristopitvijo k Atlantskemu paktu iztisniti protipravne koristi in zadostiti svojim imperialističnim težnjam. Neofašisti, Vatikan in italijanski kominformisti so se ob tem aktu znašli na isti ravni. Kominformisti, ki so se še pred nedavnimi upirali pristopu Italije k Atlantskemu paktu na zahtevo svoje centrale, kričijo sedaj skupno s fašisti in klerikalno reakcijo po ulicah italijanskih mest: »Trst Italiji« in zahtevajo Istro in Dalmacijo po napevu stare dannunzijske in mussolinijeve pesmi; kajti Jugoslavija, socialistična Jugoslavija je po njihovem pojmovanju nevarnejša od na novo porajajočega se italijanskega fašizma.

Jugoslovansko ljudstvo na ta njihova izzivanja ni moglo ostati mirno. Ko sem se z delavci jeseniške železarne vračal v terek s protestnega zborovanja, me je vprašal nekdo, kako je to mogoče, da italijanski iredentisti ženejo tak vik in krik in če jih izkušnje dveh vojn niso ničesar naučile, saj sta prav ti dve vojni napravili tudi italijanskemu delovnemu ljudstvu ogromno zla. Ni čakal na moj odgovor; sam je odgovoril svojemu razglabljanju, da se kričači vseh branž iz bridkih izkušenj minulih vojn niso ničesar naučili in si težkih posledic vojne za Italijansko ljudstvo niso niti ovedli. »Sicer pas«, je pristavil, »ti kričači ne morejo biti na noben način na strani delovnega ljudstva. Slej ko prej jih bo italijansko delovno ljudstvo spoznalo in izrglo.«

Odkar se je začela italijanska reakcionarna gonja proti naši državi, sem se v

Val ogorčenja je zajel tudi vso Gorenjsko

Vest o demonstracijah, ki so jih organizirali neofašistični in iredentistični elementi skupno z informbirojevci v Trstu in nekaterih italijanskih mestih proti naši državi, je ogorčila vse jugoslovansko ljudstvo. Skoraj teden dni izražajo naši delovni ljudje na protestnih zborovanjih in z demonstracijami svoj gnev do fašistične drhali onstran meje, ki jo žejna ne le po Trstu in Istri, ampak celo po Dalmaciji. Zlasti v krajih, ki so okuženi fašistično knuto, se iz dneva v dan razlega iz tisoč grl »Tujega nočemo — svojega ne damo!« ali »Smrt fašizmu — svobodo narodu!« ... Jugoslovansko ljudstvo ponovno prosi in zahteva od naše vlade, da zaščiti narodne pravice Slovencev v Italiji, zlasti avtohtonega slovenskega življa v Julijski krajini in ji pri tem obljublja vso pomoč.

Na Gorenjskem je val ogorčenja zajel najprej Kranj. V ponedeljek, 31. marca je kranjsko delavstvo skupno z delovno inteligenco in šolsko mladino ter vojsko pred Sindikalnim domom obsodilo histerično divjanje neofašistov in njihovih kominformovskih pajdašev, ki se je začelo na dan četrte obletnice tristranske deklaracije o priključitvi STO Italiji. Vsi so ogorčeno obsodili nespametno odredbo Angloamerikanske vojaške uprave, naj bodo upravne volitve v Trstu isti dan kakor v srednji in južni Italiji in to po sistemu vezanih list, po katerem bodo imele povezane liste pravico do dveh tretjin sedežev v občinskem tržaškem svetu, pa čeprav bi dobile manj kot polovico glasov. S tem je zavezniška vojaška uprava kršila mirovno pogodbo, ki zagotavlja Slovencev v Trstu politično in državljansko enakopravnost. Tov. Franc Košir, predsednik OSS je v govoru na protestnem zborovanju dejal: »Vprašanje Trsta se ne da in se ne bo dalo nikoli rešiti brez sodelovanja Jugoslavije. Od Italije na zahtevo nič drugega, kakor človeški odnosi in to ne samo na ljubo miru med Jugoslavijo in Italijo, temveč tudi zaradi svetovnega miru. Italijanski fašisti naj si pokličejo v spomin svoje bivanje na naši zemlji in naj nikar ne mislijo, da naroda, ki nad vse ljubi svobodo in svojo zemljo, ni več. Še je živ in še bo branil svoje meje in pravice, če bo treba.« Ob koncu je v imenu desetstičev zahteval, da naša vlada pojasni OZN zahteve jugoslovanskega ljudstva glede Trsta in Julijske krajine in pripravljenost, da predpomo borbo tržaških Slovencev za uresničitev njihove težnje.

Protestno resolucijo, ki so jo zborovalci namenili zveznemu ministru za zunanje zadeve, tovarišu Kardelju, v celoti objavljamo:

Tovarišu Edvardu Kardelju

Prebivalci mesta Kranja Vam pošljemo s protestnega zborovanja delovnih množic iskrene in borbene pozdrave, polne zaupanja v Vaše preizkušeno, pošteno in odlično vodstvo pri urejanju naših mednarodnih odnosov in pri obrambi naših pravic. S svojimi nastopi ste utrdili v svetu veliko zaupanje v našo enotno voljo, uresdili tudi najtežja vprašanja s trezno razsodnostjo in — da se ohrani mir v svetu — celo s popuščanjem pri nespornih pravicah, Trst to najbolje dokazuje.

Razumeli smo pot naše Partije in jo vedno odobraval. Zato smo danes tembolj ogorčeni, ko vidimo, da rimski vladodržci ne le odklanjajo roko, katere jim je že večkrat ponudil naš maršal Tito, katero ste jim ponudili Vi ne še

mnogi naši predstavniki v imenu ljudstva, ki hoče živeti v miru in ustvarjati z vsemi ljudstvi sveta, tudi z italijanskimi, da odklanjajo nasvete razsodnih državljanov tudi drugih držav, da jim niso mar niti iskrene želje lastnega ljudstva, ampak kažejo, zaslepljeni z imperialističnimi strastmi, da so jim celo pogodbe samo krpe papirja. To dokazuje, da jih komaj minula doba ni pravnice naučila. Skrajno nesramno, neprikrito oživljajo fašizem in zbirajo okrog sebe narodne in ljudske izdajalce, ki so že zdavnaj zgubili smisel za resnico, pravico in poštenje. Znana je njihova nezvestoba, ne morejo se ponašati z vojaškimi vrtilnami, nesposobni so ustvariti svojemu ljudstvu blaginjo, še manj pa osrečiti mesta tostran Jadrana. Trst in druga mesta to dovolj jasno dokazujejo, zato nikakor ne bomo dopustili, da znova pridejo pod njihovo gospodstvo.

Najodločneje ugovarjamo njihovemu zlobotnemu početju. Pravico do tega smo si pridobili med osvobodilno borbo in s svojim delom pri graditvi socializma in za ohranitev miru na svetu.

Nikakor ne moremo dopustiti, da bi odločali o usodi Trsta, Gorice in vseh naprednih ljudi na tem področju taki, ki so še pred kratkim morili in požigali po naši domovini. Preveč svezbe so še rane, ki jih je zadal italijanski fašizem jugoslovanskemu življu, preveč so nam še v spominu brezkraina grozodej-

Današnja številka ima prilogo „Dve strani - javnih pogovorov“ Posamezni izvod 8 din

stva fašizma, da bi mirno gledali, kako se znova oživlja.

Rimski vladodržci stegujejo roke tudi po Istri in Dalmaciji. Mi jim nimamo kaj drugega odgovoriti, kakor to, naj na tem ozemlju ne iščejo drugega kot zločine, ki so jih povzročili v pretekli svetovni vojni in to, da znamo vsak kosček naše zemlje braniti.

Prosimo Vas, tovariš minister, vztrajajte pri naših nespornih pravicah delovnih in borbenih ljudi, ki se ne ponašajo z dozdevno dvatisočletno kulturo, pač pa s poštenim delom in s socialistično kulturo.

Kes je, da ne znamo kričati, intrigirati, žaliti in razbijati, znamo pa se boriti in zato je tem bolj odločna naša volja, ohraniti pravice in svetu mir.

Bodite prepričani, da imate v nas, delovnih ljudeh Kranja, močno oporo v tej borbi, da smo odločno pripravljene braniti pravice in svobodo naprednega življa onstran meje, da nismo in ne bomo nikoli pozabili gesla, ki nas je zmagovito vodilo skozi NOB, ki nam je tudi sedaj sveto in vas s tem geslom tudi pozdravljamo

»Smrt fašizmu — svobodo narodu!«

Protestna zborovanja so še posebej v vseh industrijskih kolektivih v Kranju.

„S krvjo naših bratov ne boste mešetarili!“

Kljub močnemu dežju so se v terek okrog dveh popoldne zbrali delavci jeseniške železarne na prostoru pred tovarniškimi gasilniškim domom. Tov. Janez Mlakar je v kratkem revolucionarnem govoru obsodil protifašistično zahtevo italijanskih iredentistov po priključitvi Svobodnega tržaškega ozemlja k Italiji.

Delavci jeseniške železarne poznajo prizadevanje svoje vlade, da bi rešila tržaško vprašanje sporazumno z italijansko vlado. O tem se je naša vlada že večkrat izjavila. Zato obsojajo zahtevo

italijanske vlade, naj se vprašanje Trsta reši s pristansko tripartitno deklaracijo zapadnih zveznikov. »Brez nas tržaškega vprašanja ne boste reševali! S krvjo naših bratov ne boste mešetarili!« Izjavljajo jeseniški kovinarji.

S protestnega zborovanja so poslali resolucijo ministru za zunanje zadeve FLRJ z zahtevo, da naj naša vlada vztraja na stališču, da se brez njenega sodelovanja tržaško vprašanje ne more in ne sme rešiti.

Protestno zborovanje in demonstracije v Kamniku

V terek popoldne je bilo na glavnem trgu v Kamniku veliko protestno zborovanje proti iredentističnim in neofašističnim hujskačev v Trstu in Italiji, katerega se je udeležilo več tisoč delovnih ljudi iz Kamnika in okolice. Demonstranti so nosili transparente in zastave ter spontano klicali »Smrt fašizmu«, »Tujega nočemo — svojega ne damos«, »Roke proč od Trsta« in vzklikali JLA, tov. Titu in Kardelju. Zbrani množici je govoril predsednik občinskega odbora

OF v Kamniku tov. Danilo Cerkevnik. Z zborovanja so poslali protestno pismo znanemu ministru FLRJ tov. Edvardu Kardelju, v katerem odločno obsojajo mešetarstvo politiko zapadnih držav v odnosu do Trsta ter zahtevajo, da se tržaško vprašanje rešuje skupno s socialistično Jugoslavijo.

Demonstracije so bile tudi v Domžalah, Kollčevem, Juršah, Prevoljah in drugih krajih kamniškega okraja. Iz vseh zborovanj so odposlali protestna pisma.

„Svoje pravico do tržaškega vprašanja bomo odločno branili!“

Kljub snežnemu metanju se je v sredo, 2. aprila, zbrala na Trgu v Radovljici tisočglašna množica in več kot eno uro demonstrirala proti fašističnim izgredom v Trstu in Italiji. Ljudstvo vseh slojev in pripadniki Jugoslovanske ljudske armade so manifestirali svojo voljo, da so pripravljeni žrtvovati tudi svoje življenje za uresničenje pravičnega zahtev pri reševanju tržaškega vprašanja. Vzklikali »Življenje damo — Trsta ne!« so potrjevali voljo radovljiškega prebivalstva in naše JLA. Partizanski duh — kot je poudaril neki govornik — je še živ! Zato smo pripravljene tudi na največje žrtve!

RADOVLJSKE ŽENE SO OGORCENE NAD IREDENTISTIČNIMI IZGREDI V ITALIJI

Pred nedavnim je bila v Radovljici Mestna konferenca AFZ, ki se jo je udeležilo več kot 400 žena. Žene so na konferenci izvolile občinski in mestni odbor svoje organizacije. Razpravljale pa so med drugim tudi o sedanjih protijugoslovanski govni v Italiji in obsodile nepravilno zahtevo italijanskih vladnih krogov in italijanske reakcije po priključitvi celotnega tržaškega ozemlja Italiji. Z zborovanja so poslale protestno resolucijo znanemu ministru tov. Edvardu Kardelju. Radovljiške žene zahtevajo, da naša vlada stori vse potrebno, da se tržaško vprašanje ne bo reševalo brez sodelovanja Jugoslavije.

Korotan — Sloga 3 : 0

Lepa zmaga kranjskih nogometašev v Ljubljani! Vendar dosežena bolj zaradi neodločnosti Sloginih napadalcev, kakor z lepo zmagovalecvo igro. Pri obeh ekipah je vidno pomanjkanje kondicije, tehnične znanja in smisla za kolektivno igro. Zlasti velja to za Slogo. Sodnik Puchar je bil precej neodločen.

Tujega nočemo - svojega ne damo!

armada. Kljub umiku pa je tržaško delovno ljudstvo pričakovalo, da bo pariška mirovna konferenca priključila Trst Jugoslaviji. To svojo voljo so nešteto krat v času pred pariško mirovno konferenco izpovedale delovne množice Trsta, Tržiča in drugih krajev na strajkanih zapadnih mejah slovenskega narodnostnega ozemlja. Željo priključitve k Jugoslaviji je izpovedalo tamkašnje ljudstvo ne glede na narodno pripadnost. Ta njihova želja pa se ni izpolnila. Nekateri zavezniški diplomati niso upoštevali volje ljudstva in prizadejali na mirovni konferenci v Parizu delovnemu ljudstvu Trsta, Tržiča in Gorice krivico, ki je zgodovina ne bo mogla izbrisati. Tržič in Gorica sta bila priključena Italiji, na področju Trsta pa so ustanovili novo državo.

Kakšno usodno napako so zagrešili takrat zavezniški diplomati, čutimo ponovno danes, ko je poražena Italija pristopila k Atlantskemu paktu, s katerim

družbi razgovarjal o tem z mnogimi ljudmi. Marsikaj smo se pogovarjali o Trstu in tržaških razmerah, o krivicah, ki nam jih je prizadejala pariška mirovna pogodba, ki smo jo v interesu miru dosledno spoštovali, italijanski vladajoči krogi pa kršili. Ob zadnji italijanski iredentistični gonji pa ne moremo ostati mirni in zato ni nič čudnega, če se je v našem ljudstvu sprostil v zadnjem času val ogorčenja, ki obsoja imperialistično politiko italijanskih vladnih krogov, vatikanske reakcije in podpiranja teh težnj s strani reakcije na zapadu. Na številnih protestnih zborovanjih in demonstracijah v zadnjem času je naše ljudstvo zahtevalo od svetovne javnosti, da obsodi imperialistično politiko italijanske vlade in po poučih, da je tržaško vprašanje možno rešiti le s sodelovanjem jugoslovanske vlade, nikakor pa ne na podlagi pristanske tripartitne deklaracije zapadnih zveznikov iz leta 1945.

LANI STA BILA V UPRAVNEM ODBORU SAMO DVA DELAVCA, LETOS PA EN SAM NAMEDENEC

V četrtek je novi delavski svet tržaške Predilnice prvič zasedal in tokrat izvolil upravni odbor. Prejšnji upravni odbor je bil pravzaprav le tehnični svet, saj so bili razen dveh delavcev vsi člani na vodilnih položajih. Letos pa se je razmerje spremenilo v korist delavcev. V devetčlanskem upravnem odboru je en sam namedenec in to šef personalne službe, drugi pa so delavci in delavke.

Na zasedanju sveta so predvsem razpravljali, kako izboljšati kvaliteto blaga. Člani so dali več koristnih predlogov, med drugimi tudi, naj bodo kosi blaga oštevilčeni, naj ga še enkrat pregleda komisija, ki jo bodo sestavili. Nov delavski svet je že na prvem zasedanju pokazal, da mu je pri srcu dobro gospodarjenje v podjetju.

Smrt fašizmu!

Italijanski fašisti se motijo

(Nadaljevanje s 1. strani)

ITALIJANSKI IRENDENTISTI SE MOTIJO, ČE MISLIJO, DA SE BOMO UKLONILI NJIHOVIM IMPERIALISTIČNIM ZAHTEVAM

1945. Takega reševanja naše ljudstvo na noben način ne bo dopustilo. Človek, ki pozna Trst in je vzbujal tržaško ljudstvo, je nad kričaskimi demotracijami italijanskih irendentistov še bolj ogorčen. Boli ga krivica, ki je bila tržaškemu ljudstvu prizadejana že s pariško mirovno pogodbo in boli ga še toliko bolj, ker so jo povzročili prav tisti, ki bi morali krivico rapalske pogodbe po prvi svetovni vojni s pariško mirovno pogodbo popraviti.

Spominjam se številnih demonstracij tržaškega ljudstva v času, ko je Jugoslovanska ljudska armada zapuščala Trst. Spominjam se velike ljubezni, ki smo jo pripadniki Odrda JA za Slovensko Primorje, Trst in Istro prejeli od slovenskega delovnega ljudstva v bivši coni A. Številne zastave, prapori in drugi darovi, ki jih je prejel Odrd JA, so prila te ljubezni. Spominjam se veličastne manifestacije na Piazza Unita v Trstu ob prihodu zavezniške razmestitvene komisije marca 1946. Kako brezmočni so bili takrat reakcionarji, čeprav so se pripeljali iz italijanskih mest, da bi pred zavezniško komisijo izpričali »Trieste italianissimo«. Stotisočglatva profitašistična množica jih je stisnila v dve ulici in jih obkrožila. Veliki trg tik ob morju Piazza Unita pa je valovil od množice ljudstva, slovenskih, jugoslovanskih in italijanskih zastav z rdečo petokrako zvezdo. Vzklikli v slovenskem in italijanskem jeziku so zahtevali: »Borili smo se za Jugoslavijo! Hočemo Jugoslavijo!« Kako resnična je bila pesem, ki jo je zapisal pesnik v tržaško revijo »Razgledi« leta 1946:

»Tu naša zemlja, rdeči blesk prsti;
nje grudo vzemi v samogoltno pest,
ki gluhi si za naš tisočletni krič:
iz nje priteče naša srečna kri —
in če ni gluha tudi tvoja vest,
boš prav razsodil, kje je naš
mejniki.«

Toda samogoltnikova vest je bila gluha. S tanki, oklopniki in motornimi vozili se je zarila zavezniška policija v stotisočglatvo množico in omogočila izhod fašističnemu samogoltniku. Kakšen klavren izhod fašističnih »junakov« in kakšen veličasten pogled na stotisočglatvo množico svobodoljubnega tržaškega ljudstva, ki se ni ustrašilo policijskih tankov, oklopnih in motornih vozil, niti gumijevk, bambusovih palic in še drugih pripomočkov policije, ki ji ta dan ni bilo všeč, da je Trst pokazal svoje pravo lice: »Vogliamo la Jugoslavia! Hočemo Jugoslavijo!«

Pariška mirovna konferenca, še manj pa tripartitna deklaracija iz leta 1948,

Veliko protestno zborovanje v Trzinu

V ponedeljek zvečer je tudi trziško prebivalstvo ogorčeno protestiralo proti načrtom, ki jih kujejo proti nam italijanski neofašisti ob pomoči kominformovcev in svetovne reakcije.

Ze dolgo pred napovedanim časom so zavzeli prostor pred poslopjem MLO godba na pihala SKUD Ivan Cankar, učenec osnovne šole z učiteljstvom, gimnazijski dijaki s svojim profesorskim zborom ter učenci v gospodarstvu. Z obeh strani se je nato začela zgrinjati na glavni trg množica, ki je kmalu napolnila ves obširni prostor.

Pred začetkom zborovanja je godba zaigrala več koranic, kakor je stopil na balkon poslopja MLO upravnik dijaškega doma Jenez Grum, ki je v izklesanem govoru pokazal na oživilno fašistično zver, ki ponovno stega svoje grabelžive kremplje na naše ozemlje. S poudarkom, da nečemo nič tujega, da pa tudi nič svojega za nobeno ceno ne damo, je obsodil pohlep zemlje lačnega soseda po naši zemlji. Množica je z dolgotrajnim ploskanjem potrdila to obsodbo krivičnih naklepov in svojo odločno voljo, da tudi za ceno žrtev ubrani sleherno ped slovenske zemlje pred tujimi pohlepniki.

Za zaključek je godba zaigrala še državno himno, nakar je ljudstvo s ploskanjem sprejelo resolucijo tovarišu Kardelju.

se nista ozirali na borbo tržaškega ljudstva. Pariška mirovna pogodba ni izpolnila njegovega hotenja. Toda to tržaškega ljudstva ni uklonilo, uklonila pa ga tudi ne bo profitašistična gonja v Italiji, niti tripartitna deklaracija zahodnih zaveznikov. Pri reševanju tržaškega vprašanja mora odločiti tržaško ljudstvo samo, pa tudi Jugoslavija, ker se je na njeni strani tržaško ljudstvo borilo za svojo svobodo.

»Prepričan sem, da tržaškega ljudstva ne more nihče ukloniti. Spominjam se nekega zlatolasega tržaškega dekleta, ki jo je na manifestaciji z gumijevko pobli na tla policist. Kri iz rane na glavi ji je zalivala oči. Ko se je osvestila, je zagledala med tovariši, ki so ji pomagali, mene. Videla je uniformo vojske, ki je osvobodila Trst. Nasmehnila se je in spregovorila: »Tovariš, borili se bomo, dokler ne dosežemo svoje pravice!« In takrat sem spoznal, da je naše ljudstvo ob morju neuklonljivo.

Vse so pozabili in ničesar se niso naučili

Italijanski fašisti namreč. Ko človek opazuje zadnja »junaska« dejanja tržaških fakivov, napolitanskih žeparjev, rimskih postopcev ter padovanskih lenih, zabitih »brucov« in se mu spričo vsega tega obrača želodec, ne ve ali bi se jezil ali smejal.

Bersaljeri, ali ste pozabili, kako ste aprila 1941 »zavzeli« trdnjavo Viče in pred tem vso pot s strahom spraševali ženske in otroke: »Dove sono gli Serbi — Kje so Srbi?«

Gospod apuntato iz Moniga, ali se še spomnite, ko ste bili tako korajžni, da ste nam v taborišču polomili konice na žepnih nožičih in škarjicah?

Bedni kaplarček, kako je bilo, ko ti je partizanski komandant velikodušno podaril življenje? Ne misli, da zato, ker si mu v polnih hlačah jecljaje in jokaje zagotavljal, da si bil že komunist kot embrio!

Bivši kraljevski karabinerji, kako vam je bilo pri sreči, ko so vam partizani na nage zadnjice napisali »vinceremo — zmagali bomo« in vas nagnali domov?

Signor tenente Bruno Zamoni, ali se vam ni zdelo čudno, da so vas interniranci 8. septembra 1943 pustili popolnoma pri miru, čeprav bi vas lahko pohnidili kot ščurka, kar bi bilo spodobno in pravilno? Saj ste nam vedno zagotavljali, da smo ni vaši največji sovražniki!

Golobradi podporočnik Loretta, se spomnite, da ste mi na božični večer 1942 v Monigi rekli, da se počutite s kitaro pod pazduho mnogo bolj kot pa s puško na rami? Bodite pametni in ne igrajte se z nožem, ker take stvari niso za otroke!

Slavna divizija »Isonzo«, masovno utišanje slabe vesti in strahopetnosti, ali še kdaj pomislili na ono noč, ko si osem ur streljala z vsem razpoložljivim orožjem zato, ker je nedolžna mačka sprožila skidavnicu polen? Ali se ti ne zdi, da bi že od vsega začetka na tvoje glave bolj spadale hlače kot pa čelade? (Saj ve, kateri del telesa pokrivajo hlače?)

Jeseniška mladina obseja fašistične demonstracije za priključitev Trsta k Italiji

V nedeljo, 30. marca je bila na Jesenicah šesta redna mestna mladinska konferenca, ki so ji poleg 125 delegatov prisostvovali tudi zastopniki CK LMS, MK KIPS Jesenice in množičnih organizacij.

Politični referat in letno poročilo je podal sekretar MK LMS Jesenice tov. Marijan Rožič. Referat in diskusija v zvezi z njim dokazujeta, da je jeseniška mladina tesno povezana z vsem političnim, gospodarskim in kulturnim dogajanjem. Da zna jeseniška mladina zrelo misliti in presojeti, dokazuje doslednost, s katero je mladina obravnavala svoje lanskeletne uspehe in pomanjkljivosti. Med lanskeletne neuspehe lahko štejemo delo mladinskega aktivna na jeseniški gimnaziji, ki ni znal preprečiti malomeščanskega mišljenja, ki so se ga navzeli posamezni dijaki. Prav tako ta aktiv ni izpolnil svoje obveznosti, da bo poslal na mladinsko progo 50 tovarišev in tovarišic. Za to akcijo se je javilo le 27 mladincev in mladink, od teh pa sta odšla na progo le dva. Ze samo to

Kako v naših podjetjih sestavljajo tarifne pravilnike

Sestavljanje tarifnih pravilnikov ni majhna stvar. Prav imajo člani komisije za sestavljanje tarifnega pravilnika v kranjski »Iskris, ko pravijo, da gre delo bolj počasi naprej kakor so mislili, to pa zato, ker hočejo sestaviti res dober pravilnik. Velikokrat smo že brali ali pa se tudi pogovorili, kaj pravzaprav hočejo s tarifnimi pravilniki. Tudi tokrat ne bo odveč, če se na to še enkrat spomnimo. Tarifni pravilniki naj uzakomijo v naših podjetjih nove proizvodne odnose, po katerih bo vsak nagradjen res le za svoje delo in po katerem bo kolektiv imel še več čuta do skupnosti. Zato morajo tarifni pravilniki upoštevati splošna načela in določila družbenega plana, prilagoditi pa jih je treba posebnostim svojega podjetja. Naši delavci vse to prav dobro razumejo. Če nam ne verjamete, si prečitajte naslednje vrstice, v katerih vam bomo povedali, kako je s to stvarjo v kranjskih kolektivih.

Maresciallo iz Gonarsa, ali vas ni prav nič sram, ko ste nam delali po večkrat na dan pretskavo, ob poginu vašega imperija ste pa najmanj stokrat na uro zavpili: »Adesso siamo fratelli — Sedaj smo bratje« — in verjetno prav tolikokrat menjali spodnje hlače?

Crnosrajčniki, ali se vam ne gnusijo lastne roke, ki so čekale na naše zldove razne bedarije, kakor »Roma doma — Rim kroči« ali »Duce ha sempre ragione — Duce ima vedno prav«, ob padcu vašega sladkega duceja pa so iste vaše roke vso to kozlarijo zbrisale? Se še spomnite, kako blagodejno so delovale partizanske svinčenke na vaše majaronsko-fašistične možgane?

Poklicni morilec, požigalec, tatovi in posiljevalci, ne pozabite, da smo vas 8. septembra 1943 pustili oditi domov! Ob prihoduji priliki boste ostali pri nas — za vedno! Povemo vam, da nova Jugoslavija pogosti vsakega povablenca s slovensko gostoljubnostjo, s tatovi in roparji pa bo opravila prav po balkanskem.

Prezvišeni škofje-fašisti! Ali ste čisto pozabili, da se vam ni skrivil niti las na glavi, ko je »antikristovska« Jugoslovanska armada osvobodila Gorico in Trst? Brigajte se rajši za svoje ovčice!

Bivši »imperialni« legionarji, kako to, da vam ob padcu vašega slavnega imperija sprajce niti zadnjice niso dobajale, tako hitro ste namreč tekli iz Dalmacije, Slovenskega Primorja in Benečije, danes pa zopet kričite, da je to vaša »sveta zemlja«? Pamet je boljša kot žamet, pravi slovenski pregovor, Oscar Wilde pa je dejal: »Ni greha razen neumnosti.«

Italijansko delovno ljudstvo, ki v ogromni večini visoko stojiš nad temi razgrajali, ki se po pravici ponašajo z Dantejem, Petrarco, Michelangelom, Verdigem, Puccinijem, Brunom, Galilejem, Garibaldijem in neštetiimi drugimi geniji, izprijuni zadnji ostanek fašistične zalege, sicer ti bo skotila kakega novega duceja!

Prof. Vasič

V Iskris so se člani delavskega sveta na svojem prvem zasedanju pomenili, kaj vse bo treba storiti, da bo pravilnik res dober. Po zasedanju pa o tem razpravljali z vsemi člani kolektiva. Pogovori so že rodili prve uspehe. Nekateri so predlagali, kako naj bi se odslej plačevalo delo po normi glede na grupacijo delavcev, drugi spet, naj bi se čas malice štel v normo, tretji, naj bo plačni fond razdeljen na vse obrate itd. Komisija za sestavo tarifnega pravilnika že dela. Te in druge predloge bo seveda upoštevala. Predlogov pa bo verjetno še veliko, saj sindikalna organizacija pripravlja vrsto razgovorov po obratih.

V Tiskanini so razen centralne komisije za izdelavo pravilnika postavili še po dve komisiji po obratih. Prvo je postavilo vodstvo obrata, drugo pa sindikalni pododbor. Obe bosta ocenjevali delovna mesta in primerjali svoje ugotovitve. Centralna komisija in komisiji iz vseh obratov pa bodo po ugotovitvah v obratih določile tarifne postavke za delovna mesta.

Tudi v Pletenini ne spijo. Tu je komisija prav svojevrstno sestavljena. Iz vsakega oddelka so v komisiji trije člani, tako da šteje komisija trindvajset ljudi. K ocenjevanju delovnih mest pa bodo povabili še po deset delavcev iz vsakega oddelka, ki jih bo predlagalo delavstvo.

Podobno kakor v Pletenini imajo sestavljeno komisijo v Standardu. Tu šteje centralna komisija devet članov, razen te pa je v komisijah oddelkov še petnajst članov. Komisije v oddelkih bodo ocenjevale delovna mesta in dale svoje predloge centralni komisiji.

V Savi je komisija, ki jo je določil upravni odbor, pregledala pravilnik, ki so ga sestavili jeseni. Ugotovila je, da

„Podjetje“ v Kamniku upravljajo najboljši ljudje

Delovni kolektiv »Podjetje« v Kamniku je pretekli teden izvolil nov, 25-članski delavski svet. Volitev so se udeležili vsi člani kolektiva, razen tistih, ki so bili upravičeno odsotni. Za ta pomemben dogodek so se dobro pripravili. Posebno skrbno so pretresali kandidate, najprej v anketi po delovnih skupinah, nato pa še na sindikalnem sestanku. Vsi so stremeli za tem, da bi izbrali v delavski svet res le najboljše moze in žene, ki bodo kos velikim nalogam, ki stoji pred »Podjetjem«. Te naloge pa niso majhne, če bo »Podjetje« hotelo uspešno tekmoovati s sorodnimi podjetji pri nas.

Dan pred volitvami so delavci okrasili tovarno in volišča. Volitve so potekale v prazničnem razpoloženju, hitro in v redu. V 25 članski delavski svet so izvolili 22 delavcev in 3 nameščence. Med izvoljenimi je 14 članov Partije, 5 odklovančev z redom deja, 5 večkratnih udarnikov in en novator, od katerih volivci pričakujejo, da jih bodo vodili od zmage do zmage. Imena članov novega delavskega sveta to pričakovanje upravičujejo.

MESEC DNI TEKMOVANJA JE ŽE ZA NJIMI

»Podjetje« je že pred poldrugim mesecem napovedalo tekmovanje v gospodarstvu vsem sorodnim in vsem drugim podjetjem v kamniškem okraju. Napoved tekmovanja pa ni ostala samo na papirju. Podjetje je v tem času že vrglo na trg, kakor pravimo, več novih proizvodov. Tako n. pr. za široko potrošnjo suh špirit, ki ga bodo zelo veselili zlasti planinci in turisti, ker bodo z njim lahko na hitro roko skuhal čaj kjerkoli in ob vsakem vremenu. Napovedovalci tekmovanja so izdelali tudi novo razstrelivo, ki ga nujno potrebujejo rudarji v mokrih jamah, kjer se pojavlja me-

B Svobodnega tržaškega ozemlja in po drugih krajih Slovenije.

Ob zaključku konference so se pomenili tudi o tekmoivanju na čast štedesetletnice maršala Tita in sprejeli več pomembnih sklepov. Govorili so še o fašističnih demonstracijah v Italiji, ki se jih udeležuje tudi Italijanska informbirovska komunistična partija za priključitev Trsta k Italiji. Te demonstracije so jeseniški mladinci ostro obsodili v protestni resoluciji, ki so jo poslali zunanjemu ministru vlade FLRJ tovarišu Edvardu Kardelju.

nekatera delovna mesta tedaj niso bila pravilno določena glede na družbeni plan in minimalno izkoriščanje zmogljivosti podjetja. Pri ocenjevanju delovnih mest jim pride prav, da so že pred časom izdelali tehnično analizo celotnega proizvodnega procesa, ki je pokazala, koliko vrednosti ustvarja vsak delavec na svojem delovnem mestu. Vrednotenje dela na posameznem delovnem mestu, ki je najbolj važno za pravilno določanje tarifnih postavk, imajo takorekoč že v žepu.

Rudnik kaolina v Črni ima revolucionaren delavski svet

Delavci rudnika kaolina v Črni nad Kamnikom so že izvolili nov delavski svet. Na volitve so se prav vestno pripravili in sporazumno s sindikalno podružnico vložili samo eno kandidatsko listo. Od 180 članov kolektiva jih samo 6 ni volilo, kar dokazuje veliko zavest črnskih rudarjev.

Preteklo nedeljo je bilo že prvo zasedanje novega delavskega sveta, na katerem so za predsednika novič izvolili tov. Vinka Urha in nov upravni odbor. Kolektiv si je izvolil tak delavski svet, ki bo znal obdržati revolucionarnost v delu na takšni stopnji, kot doslej. Ze drugič so si rudarji Črne priborili republiško prehodno zastavo in jo hočejo osvojiti v trajno last, kakor so sklenili na tem zasedanju.

V razgibanih diskusijah so govorili tudi o gospodarstvu in raznih skladi, štednji in o mnogih drugih gospodarskih problemih podjetja. V sklepih so si med drugim zadali tudi nalogo, da bodo zgradili prosvetno dvorano za razne kulturne prireditve, ki jo zdaj močno potrebujejo.

Na jeseniški železniški postaji bodo pričeli smotrneje gospodariti

Kot vsi železniški delovni kolektivi je razpravjal o novem družbenem planu tudi delovni kolektiv jeseniške železniške postaje. Na članskem sindikalnem sestanku so prediskutirali vse postavke družbenega plana in se seznanili z vsemi nalogami, ki jih plan postavlja pred železničarje. Članstvo se je najbolj zanimalo za postavko o fondu plač, ki je bila prvotno vse prenikno postavljena. Po mnenju članstva bi se morali zaradi fonda plač stalež osebja na postaji preveč znižati. Ko pa so dalj časa o tem razpravljali, so prišli do zaključka, da je tudi na postaji precej skritih notranjih rezerv, na katere doslej niso dovolj mislili. Tako so odkrili skrite rezerve pri materialu, obremenitvi voz in vlakov, pri zaposlitvi osebja itd. Z izkoriščanjem teh notranjih rezerv bodo lahko dosegli fond plač, ki ga družbeni plan predvideva. In še nekaj so jeseniški železničarji ob razpravi o družbenem planu spoznali: družbeni plan jih uči smotrneje gospodariti in utruje zavest upravljanja gospodarstva v vsakem posamezniku. F.-K.

Drobne iz kamniškega okraja

Točajski in strežniški tečaj v Kamniku. Te dni je začel v Kamniku tečaj za gostinsko osebje, ki ga je organiziralo združenje gostinskih obrstov kamniškega okraja. 60 udeležencev tečaja, ki se vrši vsak dan popoldne, se uči v točajski, serviski, kuharski in kletarski stroki, tako da bodo lahko kos nalogam, ki jih čakajo v poklicu. Tečaj bo trajal dva meseca. Predavatelji so iz gostinske šole v Ljubljani.

Zadružni dom v Jaršah obnovljen. V Grobljah, kjer stoji zadružni dom Jaršanov, so v teku velika dela; obnavljajo dom, da bo imel prikupen zunanji obraz. Delo hitro napreduje in skoraj bodo v Jaršah imeli nov reprezentativen zadružni dom.

MESTNI ODBOR RK JESENICE JE PODAL SVOJ LETNI OBRACUN

Med številnimi občnimi zbori, ki so bili v zadnjem času na Jesenicah, je bil tudi občni zbor Mestnega odbora Rdečega križa. Iz poročil odbornikov je bilo razvidno, da je organizacija RK na Jesenicah lani dosegla lepe uspehe. To priznanje ji je dal tudi ljudski poslanec in zastopnik GO RK Slovenije tov. Svetel. Vzorno vodstvo in organizacija tečajev prve pomoči, PLZ, ter akcije — nabiranje zdravnih želišč, delitev zbirk, zdravstvene akcije itd. — z vsem tem se lahko organizacija RK na Jesenicah lani pohvali.

Na občnem zboru so zelo resno razpravljali o potrebi novega internata za dijake Metalurško-industrijske šole. Sedanje barake so za internat neprimerne in so bile zaradi letošnjega snega ogrožene. Potrebna bo tudi večja pomoč tisti mladini, ki se teže uči, zlasti pri njeni zaposlitvi. Dogaja se namreč, da brezdelna mladina zaida na nemoralna pota in je prej ali slej v breme skupnosti. Poseben dom z raznimi delavnici mi bil za tako mladino nujno potreben. Stroški zanj bi bili mnogo manjši, kot pa lahko nastanejo, če prepustimo tako mladino samo sebi. Kaj ko bi o tem razmislijala tudi podjetja in ustanove in ne samo organizacija RK?

Gospodarsko življenje Tuhinjske doline IN NJENE BODOČE NALOGE

Ne poljedelstvo — živinoreja je glavna panoga gospodarstva doline

Iz vsega doslej povedanega vidimo, da se v prihodnje v dolini ne bo izplačalo dosedanjih zastarelih in nedonosnih načinov gospodarjenja (poljedelstvo), ampak bo treba kmetijstvo preusmeriti v glavnem v živinorejo. Da pa bomo to čimprej dosegli, je nujno potrebno, da odstranimo v prejšnji številki »Gorenjskega glasa« opisane nepotrebne ograje med planinskimi pašniki posameznih gospodarstev. Planine naj se preuredijo v sodobne planinske pašnike z modernimi planšarskimi objekti, s primernimi hlevi za živino. Ta preureditev, ki jo zahteva razvoj planšarstva, pa bo seveda toliko časa nemogoča, dokler bodo planine razdrobljene in med seboj pregrajene. Zato je dolžnost vseh krajevnih zavednih in odgovornih činiteljev, da neumorno delajo na to, da lastniki planinskih pašnikov spoznajo škodljivost in nespametnost sedanjega stanja in odstranijo stare ograde, ki ločijo posamezne pašnike med seboj ter napravijo velike in vzorne planinske pašnike z vsemi modernimi

napravami. Kmetom je treba na vsak način pokazati pot iz sedanje zaostalosti in jih prepričati, da se na dosedanj način v bodoče ne bo dalo več gospodariti in živeti. Morebitni starokopitni ugovori, da morajo tudi sejati žito zaradi lastne prehrane, so odveč, saj smo že v uvodu tega članka dokazali — kar prebivalci doline tudi sami vedo — da morajo od 400.000 kg moke, kolikor je dolina letno približno potrebna, kupiti okrog 300.000 kg v trgovini, to je tri četrtine.

Tudi misel nekaterih, da bi v dolini organizirali eno ali več kmetijskih delovnih zadrug, je nespametna, ker nam opis zemlje dovolj jasno pove, da o kakšni mehanizaciji obdelave zemlje (traktorji in drugi poljedelski stroji) ni misliti. So pa pogoj za mehanizacijo gozdarstva (izkoriščanje gozdov) in za vsestranske razvoj napredne živinoreje. Zaradi tega čaka živinorejske odseke pri kmetijskih zadrugah dovolj važnega dela. Le-ti bodo morali delati za izboljšavo živinoreje, kar pa bodo dosegli predvsem z uredi-

tviyo planinskih pašnikov in z organizacijo živinorejskih farm.

Kmetijska zadruga Spitalič ima že sedaj vse pogoje, da organizira ekonomijo oziroma živinorejsko farmo na bivšem posestvu barona Apfaltrerna, kjer je približno 10 ha zemlje, katere je nekaj v zemljiškem skladu, ostalo pa uživajo agrarni interesi, katerih pa večina do nje ni upravičena, ker niso kmetje. Na središču ob cesti je še dobro ohranjeno neizkoriščeno gozdarsko poslopje, oziroma ga izkoriščajo privatni posestniki. Poleg teh zemljišč ima KLO v upravi še nekaj ha koševine (ki jih sedaj izkoriščajo posamezni kmetje), na Limovski planini pa pašnike, ki jih izkorišča le devet posestnikov, čeprav je ta zemlja splošna ljudska lastnina. Teh nekaj posestnikov — ker sami nimajo dovolj živine — jemlje na pašo privatno živino iz Savinjske doline, namesto da bi to izkoristila kmetijska zadruga. Na navedeni površini bi zadruga lahko redila 8 do 10 krav, od katerih bi (ker hlev stoji ob kamionski cesti, po kateri vozijo dnevno mleko v kamniško mlekarino) prodajala mleko, dobiček pa porabljala za izboljšavo planinskih pašnikov ter za druge koristne namene, kjer bi bilo pač najbolj potrebno za čimprejšnjo socializacijo vasi, kar bo pomenilo vedno večjo blaginjo za vse pre-

bivalce doline. Če vzamemo, da bi bilo od omenjenih 10 krav samo 6 molznice, ki bi dale povprečno po 1200 litrov mleka na leto, bi kmetijska zadruga pri prodajni ceni 18 din za liter mleka dobila samo za mleko okrog 130.000 dinarjev letno, da ne govorimo še o drugih koristih, ki bi v zvezi s tem nastajale.

Tudi sadjarstvo bo treba posvečati večjo pozornost

Poleg gozdarstva in živinoreje uspeva v nekaterih krajih Tuhinjske doline tudi sadje, predvsem okrog Motnika ter v nižinskih predelih vseh drugih krajev. Zaradi tega je potrebno, da kmetijske zadruge čimbolj organizirajo tudi sadjarstvo odseke, le-ti skupaj pa na najprimernejšem kraju moderno sadno drevnisko, kjer naj bi odgajali drevje, ki v tej dolini v zvezi z nadmorsko višino, podnebjem in zemljiščem najbolj uspeva. Danes na žalost vidis v prenekaterem sadovnjaku stare, z lišaji obrasle hrustke in drugo sadno drevje, ki že zdavnaj spada le še v peč, ne pa v sadovnjak. Sicer pa tudi to kmetje tudi sami prav dobro vedo. Vse stare sadovnjake bo treba čimprej obnoviti in jih potem vzdrževati v takem stanju, kakršnega zahteva umno sadjarstvo, ker se nam sicer utegne naša počasnost prav kmalu kruto maščevati. (Dalje prihodnjič.)

Učinkovite delovne izboljšave kovinarjev

V zadnjih sedmih letih so novatorji in racionalizatorji predložili 912 različnih predlogov za izboljšanje delovnega postopka in s tem povisali proizvodnost, olajšali delo, izboljšali kakovost proizvodov, skrajšali čas obdelave in s tem prihranili podjetju težke milijone. Stiri predlagatelji so bile v zadnjih letih podeljene novatorske diplome in priznane vse ugodnosti ter nagrade, ki jih predvideva zakon o nagrajevanju avtorjev novatorskih predlogov. Tako so dobili diplome tov. Franc Pretnar, delovodja v delavnici tehničar, za predlog »Nove avtomatske glave za industrijske tehnične« za nosilnostjo do 100.000 kg, tov. Ljilje Božič, delovodja v martinarji, za predlog »Naprava za izločanje katrana iz odpadne katranske vode, tov. Jakob Žen, delovodja v opekarni in tov. Alojz Mrak, obratovodja energijskega oddelka za »Izdelavo središnih cevi za kryptolne peči« in inž. Leo Knez za predlog »Preprost gazifikator za tekoči koks«.

Pred nedavnim pa so Gospodarskemu svetu vlade LRS predložili pomembno iznajdbo novega gorilca Siemens-Martinovih peči tipa »Jesenice«, ki so ga iznašli tov. inž. Ljilje Prešeren, inž. Konstantin Rebek in inž. Sergej Čarnivec. Tudi ta predlog je odobrila oblast in so avtorji te dni prejeli racionalizatorske diplome.

Gorilec tipa »Jesenice« so imenovali zgradili že proti koncu leta 1950 na SM-pečih št. 1 in se je izkazal boljši kot gorilec tipa »Terniš«. S pomočjo te iznajdbe se je od 1. februarja do 1. junija lani povečala proizvodnja jekla za 1537 ton v primerjavi z najboljšim proizvodnim letom 1948. Tudi na SM-pečih št. 5 že obratuje novi gorilec »Jesenice« in se je proizvodnja jekla povečala v dveh mesecih za 440 ton, storilnost peči št. 1 se je s tem povečala za 18 odstotkov, storilnost peči št. 5 pa za 10 odstotkov. Kar prihrani samo na mezdah 1.300.800 din. Razen tega se bo zaradi tega pri-

hranilo ob racionalni porabi premoga še 31 kg premoga na tona jekla, kar zneso pri obeh pečeh prihrane 1.142.000 dinarjev. Prihranili pa bodo tudi pri porabi ognjevzdržnega materiala, ki ga bo treba uvoziti za 2.336.760 din (računano po starih cenah) manj kot doslej.

Tem tovarišem pa sledi še dolga vrsta tovarišev, ki so lani izvedli 86 pomembnih delovnih izboljšav, kar je prihranilo podjetju 19.000.000 din. Med njimi so večkratni udarniki, racionalizatorji in novatorji Tomaž Ravhekar, Karel Nagode, Damijan Pesjak, Jože Lukič, Jurij Dolenc, Pavel Soberle, Lovro Zemva, Valentin Rant, Janez Pikon, Franc Arh, Ivo Podlipce, Mirko Niflic in drugi.

M. S.

Zadružniki so lani zaslužili 92.993.000 dinarjev

Ne v vsej Sloveniji, ampak v Kranju in na vsem območju Sklada za mehanizacijo KDZ — Kranj. To je ugotovil Zadružni svet KDZ, ko je v soboto, 22. marca zasedal. Skupna vrednost proizvodnje je znašala lani 148.805.000 din. Vsak delovni član je zaslužil povprečno 44.000 din, lahko pa bi precej več, če bi delo bolje organizirali in izkoristili stroje, zlasti traktorje. Dohodek na 1 ha obdelovalne zemlje je bil v KDZ Zabcnica največji, 79.000 din je res lepa vsota. Najbolj se jim je obnesla proizvodnja povrtin, ki so jim dale 35% vsega čistega dobička. Tudi živinoreja vrže lepa denarica, če se ji dovolj posvetimo. V zadruzi »Storžič« v Goricih jim je vrgla 40% vsega dobička. To je zadružnike močno podžgalo, tako da bodo odslaj še bolj skrbeli za umno živinorejo.

V Stražišču zadruzi so s prašičerejo zaslužili 1.420.000 din ali 28% vsega čistega dohodka, medtem ko so imeli zadružniki v Godešiču s prašiči 155.000 din izgube, ker so jih zelo zanemarjali. (Prašiček s petimi meseci je tehtal živ-

Odprt partijski sestanek OZKZ in Zadružnega sklada v Kranju je uspel

Na odprtem partijskem sestanku OZKZ in Zadružnega sklada so se uslužbenci obeh ustanov dobro pomenili o vseh napakah in nadaljnem delu zadružnega sektorja kranjskega okraja.

Tov. Hafner je kritiziral delo sklada. Z premajhno revolucionarnostjo in odločnostjo so nastopali proti kmetom, ki so vstopili v KDZ zgolj iz špekulativnih namenov, da bi se izognili obveznim oddajam. Uslužbenci sklada so bili marsikaj premalo budni proti razbijanjem delovnih zadrug. Vzrok visokega števila izstopnih izjav med člani KDZ pa je tudi v nedelavnosti partijskih in množičnih organizacij na vasi. Pomenili so se tudi o trgovini in obrtni dejavnosti pri KZ in KDZ in ugotovili, da trgovinska dejavnost ni glavno delo kmetijskih ali obdelovalnih zadrug, temveč je glav-

no vsestransko delovanje pospeševalnih odsekov in socialističnega kmetijstva. Občni zbori v kmetijskih zadrugah potekajo v pretežni večini dobro. Člani kažejo zanimanje za svoje zadruge. Povsod obravnavajo zvišanje deležev in vzpostavitev jamstva, kar je predpogoj za kreditno sposobnost in dobro delovanje zadruge. S tem se dviga gospodarska moč zadruge, ki vzbuja pri članih večjo zainteresiranost in zanimanje za celotno poslovanje. So pa tudi slabše zadruge, kakor na primer v Velesovem, kjer deleža niso povisali in je tudi drugo poslovanje slabo, prav tako v KZ Tratakolodvor, kjer se je od 200 članov zadruge udeležilo občnega zbora le 18 članov.

Na sestanku so uslužbenci obeh ustanov analizirali tudi druge nepravilnosti. Tako so v mesarskem podjetju opazili špekulantske težnje nekaterih kmetovalec, ki pripeljejo živino močno nakrmiljeno v klavnice in hočejo tako oškodovati zadružno skupnost. Sklenili so tudi, da v bodoče ne bodo več dajali iz svojih skladišč močnih krmil ali umetnih gnojil posameznikom, temveč edino le KZ ali KDZ. Še vrsto sklepov so sprejeli za nadaljnje delo in poslovanje. V okviru sindikalne podružnice bodo na primer poživili strokovni in politični študij za vse uslužbenke. Pri združitvi sklada z OZKZ bodo polagali največjo pažnjo na čuvanje ljudske imovine in tudi na to, da bodo prišli v novi sestav OZKZ le taki uslužbenci, ki so politično trdni in strokovno dovolj podkovani za delo v zadružnem sektorju in pri preobrazbi našega kmetijstva.

Uslužbenci zadružnega sektorja kakor tudi OZKZ so bili zadovoljni s sestankom in si jih v bodoče še želijo, ker bodo lahko vodili boj z zaostalostjo v našem kmetijstvu le, če bomo tudi sami dovolj seznanjeni z napakami, ki jih je pri njihovem delu in na terenu opazili.

Pismo iz Žirovnice

Na področju KLO Žirovnica so že v vseh vseh bile volitve v občinski odbor OFH. Udeležba na volilnih sestankih je bila zelo dobra, najboljša pa je bila v Smokucju.

Konferenci AFZ je »Gorenjski glas« poročal že v zadnji številki. Poročilo naj dopolnimo le s tem, da so se konference udeležili tudi zastopniki ljudske oblasti, organizacije Zveze borcev, Rdečega križa in predsednica pionirskega sveta. Razen predsednice tov. Rezke Prešernove smo v občinski odbor AFZ izvolili za podpredsednico tov. Marijo Kokalj, za sekretarico tov. Fani Pšenico in po eno odbornico iz vsake vasi. Na sestanku je poročala predsednica pionirskega sveta tov. Rezka Vrhunc o delu pionirske organizacije in pozvala vse navzoče, da pri tem delu vse bolj sodelujejo kot doslej. Potrebno bi bilo najti zanje nek prostora, kjer bi se sestajali. Ker je baje Fizikturni dom v Žirovnici premajhen za razne sestanke, bi bilo treba za te postaviti vsaj kako barako, ki bi jo postavili s sredstvi — iz izkupičkom raznih prireditelj, itd.

Prejšnji teden je bil v Žirovnici občni zbor sklošne kmetijske zadruge. O tem zboru bi se dalo marsikaj napisati, zlasti o nepravilnostih, ki se dogajajo pri razdeljevanju oziroma prodaji krmilne moke. Krmila naj bi se prodajala tako — to je želja večine kmetov — da bi se pravilno porazdelila med posameznike. Doslej je bilo namreč tako, da je tisti, ki je prvi prišel, lahko nabavil tudi več sto kilogramov, zadnji pa nič. Krivda je verjetno v tem, ker se odbor in člani KZ premalo zanimajo za gospodarstvo naše zadruge. — ja

Ta teden je bilo več besed kakor dejani

In spet se je sestel štab za olepšavo in ureditev Kranja. Predsednik Planinskega društva je prišel z najboljšo razvešljivo novico: na šmarjetni že sekajo les za nov hotel. Tudi drug gradbeni material se že koplji na gradbišču. Do prvega maja bodo zgradili manjšo leseno stavbo za bife, tako da bodo Kranjčani, ki ta dan prav radi obiščejo šmarjetno, že postreženi.

Sanitarna inspekcija je doslej pregledala vsa državna poslopja. Stanovaleci strnjnih naselij, ki imajo domače živali v stanovanjskih prostorih (na prvih kletah ali izven), jih morajo odstraniti, drugi pa morajo urediti higienskim zahtevam primerne prostore. Ta teden pridejo na vrsto privatniki. Člani terenskih svetov za ljudsko zdravstvo in socialno politiko ter člani PLZ bodo pregledali stanovanja in njih pritikline. Stara, nerabna šara na podstrešjih, morda tudi kje v kletih, bo romala v ogenj ali kakor koli iz mesta. Tako bo tudi ali kakor koli za požar. Gostišča je manj nevarnosti za požar. Gostišča je komisija že pregledala. V vsakem je kaj narobe. Manjkajo pljuvalniki, pepelniki, osebje ni primerno oblačeno, strednik pokvarjen itd. Vse te pomankljivosti morajo gostinca do prvega maja popraviti (Hotel Evropa ne bo imel več dosti dela, ker so že marsikaj uredili). Da bi pri delu povsod hiteli, je gostinško Zdrženje organiziralo enomesečno tekmovalno vseh gostišč. Ker bi nabava potrebne obleke utegnila delati gostinca, mu osebju precej težav, bodo vodstva podjetij posodila uslužbencem potrebne vsote za daljšo dobo. Za zunanjo olepšavo državnih stavb bo poskrbel MLO, za zasebne pa njih lastniki. Do prvega maja morajo biti vse hiše zunaj in znotraj čedne. Za to delo bodo odgovarjali hišni sveti. Ker pa je marsikaj tako, da so v svetih ljudje, ki najmanj pazijo na ljudsko imovino, naj si jih stanovaleci zamenjajo z bolj vestnimi in bolj gospodarstvenimi. Ti sveti bodo, morali postaviti tudi hišni red, ki bo veljaven za vsakogar. Kršilci bodo prejeli od MLO to, kar jim gre.

Pisali smo že, da je Kranj pri tej akciji razdeljen na 11 rajonov. V šestih bodo skrbeli za snago in red delovnih kolektivov, v petih pa, kjer le-teh ni, bodo to nalogo prevzeli frontni od-

bori. Tako si bodo frontovci to delo razdelili, se bodo pomenili na frontnih sestankih. Še ta teden bo mestni frontni odbor sklical vse predsednike frontnih odborov in z njimi o tej stvari razpravljaj.

Turistično društvo, ki je olepševalno akcijo v Kranju začelo, se bo še ta teden posvetovalo z društvom upokojenec, kako bi uredili stari drevored, Pungrad in graščino v Stražišču. Za plakatiranje po mestu je že dobilo upokojenca, ki bo lepil lepake in vabila na zato dolocene — nove deske. Ustanova, društvo ali podjetje, ki bi brez vednosti Turističnega društva nalepilo plakat, bo kaznovano.

Trgovski lokali so že vsi pregledani. Kaj je narobe v njih, tokrat ne bomo pisali, morda kasneje, če njihova vodstva ne bodo upoštevala odlokov komisije.

Za popravilo in čistočo cest je že tudi urejeno: Cegrad jih bo popravil, za snago pa bo skrbelo podjetje »Čistoča«. Še nič pa doslej niso storili kranjski železničarji in vrtinarji. Prvi so obljubili, da bodo takoj podrli barako poleg kolodvora, ki kvari njegovo lice, vendar baraka še stoji. Mestni cvetličarji pa, namesto da bi pripravili zemljo za cvetlične nasade in obrezali grmičevje, še zmeraj čakajo na načrte mestnega arhitekta.

KRANJ IMA NOVO ŠPORTNO DRUŠTVO »PROJEKTOR«

Za sedaj so včlanjeni v novo društvo, ki ima namen gojiti vse športne panoge, samo člani športnega kluba v Iskri in Tiskanini ter telesnovzgojnega društva »Partizan« iz Stražišča. Na ustanovnem občnem zboru 30. marca je članstvo z odborom vred sklenilo, da začne takoj graditi stadion na Gaštevju. Sredstva je novemu društvu zagotovila Iskra, ki je izročila skupno blagajno 2.800.000 din, namenjenih za gradnjo lastnega igrišča. Precej izdatkov pa bodo prihranili člani Projektorja s prostovoljnimi delom. Na stadionu bo veliko nogometno igrišče, dvostezno kegljišče, prostor za tenis in verjetno tudi plavalni bazen, v kolikor ne bo večjih težav z napeljavno vodovoda, ki ga v bližini ni.

samo 7 do 13 kg.) Tudi s proizvodnjo mleka se v Godešiču ne morejo pohvaliti. Povprečno da vsaka njihova krava na leto 660 l mleka, oddali pa so ga le po 480 l. V KDZ »Dobrava« se pa glede tega lahko ponašajo. Od vsake krave so namolžli v enem letu okoli 1400 l mleka! Ta zadruga je tudi drugače zgledna, saj je svoje člane najboljše plačala, 65.000 din je prejel vsakdo. V Dupljah, kjer nimajo nič slabših pogojev, pa so dobili zadružniki le po 30.000 din. Prav tako kakor dupljanski tudi vogeljski zadružniki ne morejo opravičiti svojega slabega gospodarjenja. Proizvodnih stroškov so imeli res malo, le 25% vseh izdatkov znašajo, vendar pa tega niso dosegli z dobro organizacijo dela ali z varčevanjem, temveč ker zemlje niso vestno obdelovali. Verjetno pa so skupni dohodek zmanjševali še nekateri člani, ki so si pridelke nepošteno prisvajali.

Za okrepitev različnih skladov so dale zadruge povprečno 23% čistega dohodka, 75% pa so prejeli zadružniki.

Nekatere kmečke delovne zadruge so lani okrepile članske vrste. KDZ »France« Prešeren na Bregu je na primer sprejel štiri člane, jezerski zadružniki pa pet. Za Jezerjane je to zelo velikega pomena, saj so povečali lani gozdno površino za 1.600 ha. Gozdove jim je odstopila država kot tipično visokogorski zadrugi, kjer tvori osnovo lesna proizvodnja.

Za vpeljavo gospodarskega računa in način dela po njem so se zadružniki zlasti v Brnikih, na Bregu, v Dupljah in Stražišču močno zanimali. Seveda pa bodo morali upravni odbori vseh zadrug seznaniti vse članstvo z gospodarskim

V kmečki delovni zadrugi „Dan vstaje“ so obračunali z notranjimi sovražniki

Kmečka delovna zadruga »Dan vstaje« v Komendi je ena največjih in najdomonejših delovnih zadrug v kaniškem okraju. Njena posestva ležijo v rodovitnem ravniškem predelu od Kamnika proti Kranju. Nič čudnega, če je bila prav ta zadruga tarča, v katero so se zaletavali sovražniki našega socialističnega združništva. Zaletavali so se in ji poskušali škodovati, kjer so le mogli — a trdne postojanke niso mogli zrušiti. Zadruga je kljub vsemu napredovala in imela iz leta v leto večje uspehe v veliko jezo njenih sovražnikov, katerim ni preostalo drugega kot najti svoje pomočnike v sami zadrugi. Delno so v tem uspehi. Naj vidimo, kako.

Na zadnjem občnem zboru je prišlo vse na dan. Pod vodstvom predsednika Nandeta Vodeta je zadruga lani dosegla lepe uspehe, a to je leta odšel na orožne vaje, se je stvar kmalu zataknila. Delovni dan, ki je obetal, da bo znašal 300 din, je nenadoma padel na 180 din. Zakaj to? V času, ko je bil Nandeta vodil na orožnih vajah, je prišel na vodstvo zadruge njen podpredsednik Maks Kern, ki je omogočil notranjim sovražnikom, da so počenjali s poljskimi pridelki — bilo je lanske jesen — kakor se jim je zdelo. Tem sovražnikom, med katere spadajo Rudolf Grkman, Franc Lah, France Sršen, Peter Jenko in Janez Kern se ima zadruga zahvaliti, da se je porazgubilo mnogo zadružnega pridelka, ki je zginil po shrambah privatnikov, denar pa v žepe navedenih »zadružnikov«. In v tem grmu je odgovor

na vprašanje, zakaj je bil delovni dan tako nizko ocenjen. V istem grmu je tudi pojasnilo, zakaj so bili prav ti ljudje, ki so zdaj na hladnem, vsekozi največji nergači, zakaj so bili odločno proti svinogojstvu, s katerim je zadruga že prvo leto kljub težočam zaslužila približno milijon dinarjev dobička.

Lani je imela komenska KDZ nad 8 milijonov dinarjev dobička, od katerega so dali nad 2 milijona v razne sklade in za investicije, 3.559.000 pa je bilo razdeljenih med zadružnike.

Izvršili so tudi še arondacijo zemlje in uvedli gospodarski račun za to leto. To je vsekakor lep uspeh. Če pa k temu dodamo še uspeh, ki so ga dosegli z razkrinkanjem svojih sovražnikov, potem lahko trdimo, da je zadruga na najboljši poti k napredku, kamor koraka mogočna armada naših delovnih ljudi — k socializmu.

Uporabljajte športno in telovadno opremo tovarne

„Elsan“

BEGUNJE PRI LESCAH

ki izdeluje tudi predmete za gasilske čete: paradne in reševalne pasove, sanitetne torbice, zložljiva nosila in ostalo po naročilu.

KERAMIČNO - KEMIČNA INDUSTRIJA KAMNIK

NUDI INTERESENTOM KMEČKE PEČI IN SICER: TIP STAJERSKI, DOLENJSKI IN NOTRANJSKI

velikost	100x100 cm,	41 samice
»	110x110 cm,	45 »
»	120x120 cm,	49 »
»	130x130 cm,	53 »
»	140x140 cm,	57 »
»	150x150 cm,	61 »
»	160x160 cm,	65 »

Višina gornjih peči je 85 cm

GORENJSKE KMEČKE PEČI z zapečki:

vel. 130x130 cm,	1 zapeček,	72,5 samice
vel. 130x130 cm,	2 »	69,5 »
vel. 140x140 cm,	1 »	77,5 »
vel. 140x140 cm,	2 »	74,5 »
vel. 150x150 cm,	1 »	82,5 »
vel. 150x150 cm,	2 »	78,5 »
vel. 160x160 cm,	1 »	86,5 »
vel. 160x160 cm,	2 »	82,5 »

Cena samice je 100 din, franko tovarna.

UGRABLJENE SABINKE

KAKO SO IGRALI KRANJSKI DIJAKI

Prejšnji teden smo v našem mestu videli majhne rumenkaste lepake, ki so vabili na premiero Schoentanove komedije v treh dejanjih »Ugrabljene Sabinke«. Z njo se nam je v sredo, 26. marca zvečer predstavil dramatski krožek I. gimnazije v Kranju. To je bila že tretja premiera kranjskih dijakov po osvoboditvi. Prvič so nastopili z Linhartovim »Matičkom«, drugič pa predlanski s komedijo »Maturae«.

Morda se bo kdo vprašal, zakaj niso izbrali kake vsebinsko globlje igre. Tov. prof. Velušček, vodja gimnazijske igralске družine, je v svojem nagovoru pred premiero razložil, zakaj so se odločili prav za »Ugrabljene Sabinke«. Ta vseboljra namreč ne zahteva posebne scenarista, saj je prizorišče vseskozi eno in isto. Mladi igralci so se sprva znebili za komedijo Pavla Golle »Kulturna prireditelj v črni mlaki«. Na prošnjo dramskega krožka je prevzel režijo gledališki igralec tov. Laci Cigoj. Ker je videl, da bi bila ta igra glede na razpoložljiva materialna sredstva scenosko prezahtevna, je svetoval, naj bi izbrali kaj drugega. Skupno z režiserjem so se

odločili za Schoentanovo komedijo »Ugrabljene Sabinke«. S to komedijo se je delo na vajah pričelo z veliko vnemo in prizadevanjem. Sprva so bile vaje enkrat, dvakrat na teden, pozneje, zlasti v zadnjem času, pa so vadili skoraj vsak dan. Igralsko delo je lepo napredovalo, vse bolj pa je postajalo preče vprašanje garderobe, kulis, rekvizitov, posebno pa dvorane. Toda krožkarji so ga niso ustrašili. Mestni ljudski odbor jim je odstopil malo dvorano v Sindikalnem domu. V nezakurjenem prostoru so vadili dolge popoldneve; mnogo truda je bilo treba, da so uredili oder in postavili sceno. Kulise in razne potrebščine so bile pomanjkljive, toda z malo iznajdljivosti se je dalo napraviti marsikaj. Mnogo poštrevnosti so pokazali igralci pri zbiranju pohištva. Z vseh vetrov, od doma in od svojih znancev so prinesli mizice, stole, fotelje, klopi. Marsikaj je romalo naravnost s postrešij. Velike skrbi so delali kostumi — igra prikazuje razmere našega malomeščanstva pred več desetletji. Tudi to vprašanje so zadovoljivo rešili.

Kakšna pa je bila uprizoritev? Dogodki v prvem dejanju so se odvijali sprva nekoliko prepočas. Predvsem je

dolgočasno besedilo samo. Režiser: bi tu moral globlje poseči. Publika ne razume takoj, za kaj gre in se zato ne vživlja v igro. Profesorjeva kuharica Roza (Jana Osojnikova), ki popravila šolske naloge, bi lahko z bolj važnim glasom poudarjala ocene, ki jih zapisuje v zvezke. Prav dober red bi morala napisati z zadovoljstvom, slabo nalogo pa prečrtati z največjim zaničevanjem in nsladno hkrati. Pri igralcih se je sprva čutila rahla trema. To bo razumljivo, če povemo, da so, razen dveh ali treh, nastopili vsi prvič. Ob prihodu profesorja Golviča (Bojan Pisk), posebno pa še, ko je stopil na oder gledališki ravnatelj Emanuel Striže (Ljilje Kralj), je po dvorani završalo. To pa je dalo mladim igralcem poguma. Trema je izginila, živeli so se v igranje. Kralju se pozna, da je že nastopal. S svojimi polnimi kretnjami in gostim, skoraj živčnim govorenjem gledališkega ravnatelja pritegne gledalčovo pozornost. Zal pa v svoji vlogi neprestano uporablja nezazeleni »jac«. Kar se splošno jezika tiče, moramo priznati, da je imel lektor tov. prof. Velušček veliko dela, saj je Ganglej prevod zastarela, prav nič v duhu sodobnega knjižnega jezika. Sem ter tja pa vseeno slišimo še kako besedo, ki je novi pravopis ne dopušča. Take besede (na pr. ognjegasec ipd.) in značilno,

dandanes nepravilno sintakso, je lektor namenoma pustil, ker je s tem hotel dati izgovoru barvo tobe, v kateri se igra dogaja. Dunja Štrbenkova je vlogo histerične gospe Friderike odlično odigrala. Zlasti je dobra v zadnjem dejanju, ko po uprizorjenem družinskem prepiru razburjeno pleče v gugalniku. Družinski prepir, ki je pretveza za pogob z doma v gledališče, je sijajno uspel. V nekaterih gledaliških se igralci včasih ne vžive v svoje vloge ali pa jim dela izgovor težave. Zato v razburjenem pogovoru često zajcljajo. Tega pa v Ugrabljenih Sabinah ni bilo. Poleg igralskih talentov nastopajočih dijakov gre tu za sluga predvsem režiserju tov. Cigoju. Bojan Pisk dobro karikira staro, malce raztreseno profesoro, ki se boji svoje hude žene. Njegovi dve hčeri Marjana (Vera Pancetova) in mlajša Pavla (Milena Valjavčeva) kažete dar za igranje, vendar bosta morali še to ali ono malenkost popraviti. Škoda, da ima Valjavčeva tako neznamno vlogo. Dr. Leopold Novak (Tone Božič), Marjanin mož, ima včasih malo nenaraven glas in sem ter tja kako nerodno kretnjo. Franc Cimerman je vlogo Zvezdana, ljubimca Pavlinega, dobro rešil, toda zdli se mi, da včasih ni dal vsega od sebe. Sedmošolec Janez Čelik nastopa

kot vinski trgovec Karel Gross z Dunaja. S svojimi kretnjami se približa oblastnemu trgovcu, lahko pa bi močneje poudaril kake njegove značilnosti. Naj ob koncu ne pozabim pohvaliti še dijakov, ki so pomagali pri odrskih delih in s tem pripomogli k uspehu naše uprizoritve.

Razgovor po predstavi mi je odkril, da je bila uprizoritev publiki všeč. Dijaki, ki so nastopali v Maturi, so priznali, da je ta predstava bolj uspešna, kakor pred dvema letoma njihova igra. Dramaturg Prešernovega gledališča Herbert Grün je v pogovoru z igralci izjavil, da k predstavi ni prišel zato, da bi jo kritično motril, marveč zato, da bi se zabaval in zabaval se je. Pohvalil je dijake, ki so se res vživeli v svoje vloge, saj se je v njihovem igranju čutilo pravo življenje in je z odra vela mladostna svežina. Obenem je poudaril pravičen režiserski prijem.

Kranjčani so se za dijaške uprizoritve zmeraj živo zanimali. Tudi v sredo so bili vsi prostori zasečeni. Navdušeno ploskanje je bilo znamenje, da je predstava dobro uspešna, kar je mladim igralcem lepo priznanje, ki pa ga tudi zaslužijo. m-č.

„Gorenjski glas“ v vsako hišo

Nemarno poslovanje v podjetju „Mleko“ Jesenice je povzročilo malverzacijo in milijonsko škodo

Dvodnevna razprava proti bivšim uslužbenecem podjetja »Mleko« na Jesenicah je privabila v sredo, 26. in v četrtek, 28. marca v dvorano Titovega doma veliko število občinstva. Zanimanje s strani prebivalstva ni bilo zgolj iz radovednosti, ampak vse bolj zaradi tega, ker je bila v času službovanja obtoženih preskrba z mlekom na Jesenicah zelo malomarna in piča. Niso bili redki primeri, da so bili celo dojenčki in starčki brez mleka. Kljub večkratni kritiki potrošnikov in javni kritiki v tisku (»Jeseniški kovinar« se je lani večkrat pritoževal zaradi slabe preskrbe z mlekom na Jesenicah) je šele vliom bivšega uslužbenca podjetja »Mleko« Silvestra Sodje prikladal kontrolo in ugotovitvi malverzacije, ponarejanje listin in nemarno poslovanje v službi. Mar bi se ne dale preprečiti številne poverebe, če bi se napravila revizija v podjetju takoj, ko so se nad podjetjem pričeli pritoževati potrošniki in ko je o teh pritožbah pisal tudi tisk. Morda bi potem ne bilo milijonske škode, ki jo je podjetju in skupnosti povzročilo nemarno in neodgovorno poslovanje bivših uslužbenecov? Prav gotovo bi potem ne znašal kalo mleka 28.000 litrov, kot navaja obtožnica, in prav gotovo bi sedanji obsojenci ne za bredli tako daleč, kot so.

Obtožnica okrožnega sodišča v Ljubljani očita bivšim uslužbenecem Mestnega podjetja »Mleko« Jesenice, da so v času svojega poslovanja od 1. II. do 31. VIII. 1951 povzročili za malverzacijami in nemarnim poslovanjem dejansko škodo v vrednosti 1.180.000 din. Za to škodo so odgovorni bivši upravnik podjetja France Sodja, dispečer podjetja Silvester Sodja, komercialist in predsednik upravnega odbora podjetja Albin Kogoj ter bivši blagajničarki Francka Makovec in Helena Salberger.

Podjetje »Mleko« je bilo vedno v zastanku v knjigovodstvu. V ročni blagajni, ki je bila shranjena na nezavarovanem mestu, so čestokrat hranili mnogo višje vsote, kot dopuščata blagajniški maksimum, Dostop do denarja in vrednostnih papirjev je bil lahak in zato ni čuda, da je prišlo do poverb in kraje denarja. Blagajniška knjiga je bila neurejena, potrdil o izdanih denarju večkrat ni bilo in dogajale so se še druge nerednosti. Vse to je ob slutnji na revizijo dovedlo do poverjanja potrdil in zaradi tega tudi do težkih kazenskih dejanj.

Obtožnica očita bivšemu upravniku Francu Sodji poverebe večjih vsot denarja, ponarejanja potrdil in malomarnega poslovanja. Pred sodiščem je obtoženi Franc Sodja priznal poverebo 7950 din, drugih poverb (10.635 bonov v vrednosti 42.540 din, 67.250 din in še nekaterih večjih in manjših zneskov), ki mu jih obtožnica očita, ne prizna direktno, vendar ga kljub temu bremenijo zaradi pričanja obtožene Makovec in drugih prič, pa četudi bi bile — kot se Sodja zagovarja — le posledica

njegovega nemarnega in nerednega poslovanja. Obtožnica mu nadalje očita ponarejanje listin. Sodja sam priznava, da je ponarenil potrdilo podjetja »Planinka« v Tolminu za kritje vsote 67.250 dinarjev. Delno priznava tudi obtožbo zaradi malomarnosti v podjetju. Sodišče ga je spoznalo za krivega in ga obsodilo na osem let strogega zapora.

Silvester Sodja je zagrešil usodni vliom, ki je razkril celotno poslovanje v podjetju »Mleko«. Vliom, ki ga je izvršil, predstavlja hudo tatvino. Vliom obtožene priznava in je popolnoma dokazan. Razen tega pa mu obtožnica očita nemarno izvrševanje svoje službe in mu prti krivdo za kalo 28.000 litrov mleka, ki ga je podjetje plačevalo v Tolminu po 28,50 din liter. Priče so izpovedale, da se je mleko mnogokrat razlivalo, da je kar teklo od avtomobila in to takrat, ko je bilo pomanjkanje mleka na Jesenicah največje. Tudi obtožena Silvestra Sodja je spoznala sodišče za krivega in ga obsodilo na 7 let strogega zapora.

Albinu Kogoj očita obtožba, da si je prilastil 12 kg sira. Obtoženi se je zagovarjal, da je ta sir razdeljeval šoferjem in delavcem, ki so delali usluge podjetju, brezplačno. Sprva je razdeljene količine zapisoval v kartoteko, ko pa so kartoteko ukinitili, je ta sir delil vedno le s privoljenjem upravnika. Ker pa je bil obtoženi Kogoj predsednik upravnega odbora podjetja, je javni tožilec razširil proti njemu obtožbo, da bi se moral kot tak boriti proti nerednostim, ki jih je bil moral zapaziti v podjetju. Pred sodiščem se je razkrilo, da se upravni odbor kot celota ni dovolj resno zavedal svojih dolžnosti. Res da je obravnaval večkrat razne pomanjkljivosti, toda podjetje kljub temu ni krenilo s poti, v katero je zagazilo. Zato je sodišče spoznalo tudi obtožena Kogoj za krivega in ga obsodilo na leto zapora. Prav ta kazen naj bo v opozorilo upravnim odborom in delavskim svetom po vseh tistih podjetjih, kjer se ti še ne zavedajo svojih dolžnosti. Upravni odbor in delavski svet mora biti za vse, kar se dogaja v podjetju, obveščen, ker odgovarja za celotno gospodarstvo podjetja. To vidimo prav v primeru bivšega predsednika upravnega odbora v podjetju »Mleko« na Jesenicah, ki si v svojo korist ni prilastil niti dinarja, a je kljub temu moral odgovarjati za vse nerednosti, ki so se godile v podjetju.

Obtožena Francka Makovec je še mladoletnica. Kljub temu pa je duševno in fizično popolnoma razvita in zato v celoti odgovarja za dejanja, ki jih je zagrešila. Poverebo 138.713 din (v gotovini in vrednostnih papirjih) priznava. Sodišče je upoštevalo vse okoliščine okolnosti in jo obsodilo na dve leti in pol zapora. Kljub temu, da je bila mladoletnica, po zadržanju njenega očeta pošteno vzgojena, je poverila tako visoko vsoto. Mnenja pa smo (po izjavi KLO Ratače), da je vzgoja, ki jo je obtožena

prejemala, pomanjkljiva prav v tem, ker je niso vzgajali v spoštovanju do skupne lastnine in da je bila vzgoja prav v tem pogledu preozka. Krščanska vzgoja, ki jo je obtožena prejemala, je ni naučila, da bi znala ločiti, kaj je njeno in kaj je družbena last. Naučila je ni niti skromnosti, saj je obtožena večino denarja porabila za svilene obleke, nakit, za nylon nogavice in je samo v komisijski trgovini na Jesenicah zapravila več kot 86.000 din za razni nakit, ure itd. Upajamo, da se bo mladoletnica v zapora poboljšala in po prestani kazni zaživi vredno življenje.

Tudi obtožena Helena Salbergerjeva je še mlada. Obtožnica jo obtožuje poverebe bonov v vrednosti 16.100 din. Obtožena je vsoto bonov v vrednosti 6000 din priznala, ostalo pa odločno zanikala. Zagovarjala se je, da so ji bili boni ukradeni in da jih je hotela nadoknaditi na ta način, da je zanje ogoljufala poslovdodkinje posameznih prodajalnic mleka. Sodišče jo je obsodilo na 6 mesecev zapora.

Sodba, ki jo je izreklo Okrožno sodišče iz Ljubljane, je stroga. Obtožencem naj bo v poboljšanje, da se bodo po prestani kazni vrnil v družbo kot pošteti ljudje, vsem tistim, ki se še mislijo pečati s sličnimi kazenskimi dejanji pa v strog opomin. Naj zaključim z besedami javnega tožilca, ki je v svojem zaključnem govoru dejal, da bo ljudska oblast storila vse, da bo zatrla vsa kazenska dejanja, ki so v škodo delovnega ljudstva.

V Kranju bodo v nedeljo ustanovili taborniško organizacijo

Nenehna skrb naše Partije ip naše ljudske oblasti za pravilno rast, vzgojo in razvoj naše mladine, nam je dala novo mladinsko vzgojno organizacijo — taborništvo. Osnovna naloga taborništva je vzgajati ljudi v dobre člane človeške družbe, gojiti ljubezen do socialistične domovine, razvijati partizansko tradicije ter krepiti obrambno sposobnost. S tabornji, izleti in pohodi seznanja članstvo s prirodnimi lepotami, pomaga k medsebojnemu spoznavanju mladine, h krepitvi njene enotnosti, ki poglabljajo bratstva jugoslovanskih narodov ter k borbi za svetovni mir. Vzgojne metode naše taborniške organizacije so splošno koristne in privlačne ter temelje na pravih in zdravih družbenih osnovah, na socialistični družbeni ideologiji.

Naša nova taborniška organizacija, čeprav vsebuje tudi preizkušene in uveljavljene metode bivše gozdovniške in skavtske organizacije, je zgrajena na naših lastnih tradicijah, zato bo naša in domača. Ne iščemo več zvorov junštva, požrtvovalnosti, tovarištva, odločnosti in poštenosti drugod ali pa v davni. Naša partizanska borba je prikazala toliko svetlih človeških potez, da smo na nje lahko ponosni in da iz nje lahko črpamo brez števila primerov za vzgojo novih generacij.

Tabornik je vsak tisti, ki je dober član socialistične domovine, odločen in vztrajen, skromen in varčen ter discipliniran in zvest, Tabornik je vzdržen in čist, delaven in utrjuje telo ter je pre-

FIZKULTURA IN ŠPORT

SAMO SE ZMAGA NAD TRIGLAVANI, PA BODO KRANJSKI KEGLJAJCI REPUBLIKSI PRVAKI

Zmagal nad mariborskim Železničarjem ima kranjski kegljaški klub že v žepu. V nedeljo si jo je priboril na Inteksovem kegljišču v Kranju. Končni rezultat 2.217 : 2.068 kegljev v korist Kranjčanov dokazuje njihovo visoko premoč, čeprav tokrat niso pokazali vseh svojih sposobnosti.

Še dvoboj in — zmaga nad ljubljanskim Triglavom in kranjski kegljači bodo slovenski prvaki v mednarodnem slouju kegljanja.

TEKMOVANJE PIONIRJEV KROPE, KAMNE GORICE, PODNARTA IN DOBRAVE

Pred dvema tednoma je TD »Partizan« Kropa skupno z osnovnimi šolami Kropa, Srednja Dobrava, Kamna gorica in Podnart priredilo smučarski četverboj v smuku, teku in skokih. Skupno je tekmovalo 90 pionirjev. Največ uspehov so dosegli pionirji iz Podnarta. Tudi kropski pionirji niso dosti zastajali, dočim pa se vidi, da kamnogoriškim in dobavskim pionirjem posebej v šoli in izven nje na fizikokulturnem področju premalo pažnje. Kljub temu pa so se tudi ti pionirji na tekmah športno zadržali in verjetno tudi sklenili, da se bodo za prihodnje tekmovalje s pomočjo svojih vzgojiteljev bolje pripravili.

V smuku starejših pionirjev so se najbolj izkazali kropski pionirji, ki so zasedli vsa prva tri mesta. Zmagal je Bogdan Miljavec pred Slavkom Nardinom in Slavkom Gašperšičem. V smuku

mlajših pionirjev pa so prednjačili pionirji iz Podnarta in je zasedel prvo mesto Alojz Mohorič, drugo Janko Pohar in tretje Franc Pohar.

V teku starejših pionirjev je zmagal Anton Frelj iz Kamne gorice pred Nandtom Udrijem iz Kamne gorice in Slavkom Gašperšičem iz Kroke. Med mlajšimi pionirji pa je bil v teku najboljši Alojz Mohorič iz Podnarta, njemu pa sta sledila Tone Pogačnik (Podnart) in Tomaž Gašperšič (Kropa).

V skokih med starejšimi pionirji se zasedli kropski pionirji vsa prva tri mesta. Najboljši je bil Evgen Jeraša, za njim pa sta se uvrstila Janko Tomažević in Ivan Zaberl.

Med mlajšimi pionirji je užival posebno pozornost Alojz Mohorič iz Podnarta, ki je zmagal v smuku in teku. Kot najboljši v svoji skupini pa se je pokazal tudi v skokih in zasedel prvo mesto. Drugo mesto v tej skupini je zasedel Franc Solar (Podnart), tretje pa Miha Lukčan (Kamna gorica).

Prehodni pokal so si priborili pionirji iz Podnarta, ki so zmagali z 78 točkami pred Kropo s 70, Kamno gorico z 28 in Dobravo z 8 točkami. —JG—

KUD LUCIJAN SELJAK — STRAZIŠČE

Sobota, 5. aprila ob 20. uri Anton Medved »Za pravdo in srce«.

Nedelja, 6. aprila ob 20. uri Anton Medved »Za pravdo in srce«.

Kino

Mestni kino Kamnik: 3. do 7. aprila francoski film »Priznanje«; 8. in 9. aprila ameriški film »Ljubavna pesem«.

Mestni kino Jesenice predvaja od petka 4. aprila 1952 do nedelje 6. aprila 1952 angleški film »Ana Karenina«. Od ponedeljka 7. aprila 1952 do petka 11. aprila 1952 italijanski film »Volk z gore Sila«. Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri v nedeljo tudi ob 16. uri. Predprodaja vsak dan dve uri pred prvo predstavo.

Objave

Rezervne oficirje mesta Kranj obveščamo, da se vrši v nedeljo, dne 6. aprila 1952 ob 8. uri v Domu JLA ustanovni občni zbor društva rezervnih oficirjev. Udeležba častna dolžnost!

Iniciativni odbor.

Vabimo vse ljubitelje malih živalic in člane »Društva rejcev malih živali na Gorenjsko« na II. redni članski sestanci 6. aprila ob 9. uri dopoldne v restavraciji »Jelen« v Kranju.

Dnevni red:

1. Pregled dosedanjega dela
2. Narodilo pisčancev
3. Posredovanje plemenskih živali
4. Krmila
5. Bodoče naloge.

Vabi odbor

OBVESTILO

Vse davčne obvezance tretje oblike t. j. obrtniške gospodarstva obveščamo, da bo davčna komisija pri poverjeništvu za finance MLO Jesenice zasedala naslednje dni, in to po posameznih panogah sektorjih:

Torek, 8. aprila ob 8.—14. ure za krojače, šivilje, čevljarje, urarje, vrtnarje, dimnikarje in fotografe.

Sreda, 9. aprila ob 8.—14. ure za mizarje, kleparje, kovače, kolarje, zidarje, soboslikarje.

Četrtek, 10. aprila ob 8.—14. ure ostali poklici.

Vse lastnike obratov obveščamo, da se zgledajo v navedenih dneh na Poverjeništvu za finance MLO Jesenice zaradi njih davčne osnove.

Poverjeništvu za finance MLO Jesenice

Mali oglasi

DVE STROJNI PLETILJI SPREJME MESTNO PLETILSTVO TRZIC.

Prodajni staveni les. Andrej Cufar, Jesenice, Skladnišna 3.

Razveljavljam krst svoje hčerke in zahtevam, da se jo izbrisi iz katoliške cerkve. — Luznar Valentin, Radovljica, Prešernova 17.

Mačehe za pomladansko saditev, močne, nudi vrtnarija Lap — Lesce.

Radi izselitve prodam globok in športni vozček, žensko kolo, električno peč, radio. — Kupke, Primskovo 30.

Moško obleka in suknjici za srednjo postavo, oboje novo iz angleškega blaga, prodam. — Alojz Čenič, krojač, Kranj.

Iščemo kvalificiranega, vsestransko verziranega pleskarja za dovršitvena dela na lesu in kovini. Ponudbe staviti pod značko »Samostojen«.

Iščemo samoiniciativne kvalificirane mizarje iz okoliša OLO Radovljica. Ponudbe poslati na »Elan«, Bugunje pri Lescah.

Kupujemo jesenovo, smrekovo in bukovno hlodovino Ia kvalitete. Ponudbe na »Elan«, Begunje pri Lescah.

OLO poverjeništvu za finance Kranj-okolica bo v ponedeljek 7. aprila ob 9. uri dalje razprodajalo zarubljene predmete. Na zalogi ima: elektromotorje, moška in ženska kolesa, šivalne stroje, tehnične, radio aparate, otomane, harmonike, kotle za žganjekuho, čevljarški šivalni stroj, konjsko opremo itd. Interesenti naj se javijo ob 9. uri v sobi št. 54.

IZ UREDNOSTI

Tik pred zaključkom današnje številke smo prejeli še dopise o protestnih zborovanjih v Skofji Loki, Selski, Poljanski, Tuhijski, Moravski in Gornji savski dolini ter v blejskem in bobnjanskem kotu. Iz tehničnih razlogov, žal, poročil ne moremo objaviti. Uredništvo

Odpoli smo v Kranju, Prešernova ulica št. 11

(bivši lokal „TEREN-CENTER“)

prodajalno konfekcije tovarne „VARTEKS“,

kjer dobite

po originalnih tovarniških cenah

razno konfekcijo, kot obleke,

moške, ženske plašče itd.

Oglejte si bogato zalogo!

Dobro vam bomo svetovali in

vas vestno postregli

„TKANINA“ — KRANJ

Povečana izbira

namiznih vin in nove cene na veliko

Nudimo franko naša klet v Ljubljani

Belo namizno	11% po 60 din za lit.
Cviček iz VZ Kostanjevica in VZ Brežice	10% po 55 din za lit.
Rebula — Brda	11—13% od 59 do 65 din za lit.
Malvazija — Istra	11—13% od 72 do 83 din za lit.
Refoško — Istra	10—12% od 68 do 80 din za lit.

in sortna steklenična vina iz Štajerske in Primorke

Veletrgovcem dajemo popust po dogovoru

Na zalogi imamo vedno pristno domačo slivovko in v zastopstvu veliko izbiro najboljših „Maraska“ likerjev. Prepričajte se o kakovosti naših vin z neposredno pokušjo

pri Slovenija „VINO“ — Ljubljana

TEDENSKA KRONIKA

»POSKREBIMO ZA OGROZENO DIVJAD«

Tovariš Franc Bezovšek, upravitelj državnega lovišča »Karavanke« se pritožuje nad člankom, ki je bil pod gornjim naslovom objavljen v 8. številki našega lista in piscu in bralcem pojasnjuje:

Resda v lovskem revirju Stol-Zelenica, ki je del državnega lovišča »Karavanke« in ga oskrbuje znani olimpijski smučar Tine Mulej, ni krmišč. To pa iz razloga, ker se jelenjad in srnjad še pred zimo preseli v nižje predele, torej izven državnega lovišča. V revirju Tineta Muleja ostanejo le še divje koze (gamsi), ki pa se ne zatečejo h krmiščem, če je stiska še tako huda. Zato najdemo poginule gamsje v revirju Stol-Zelenica, pa tudi tam, kjer je dovolj dobro oskrbovanih krmišč za srnjad in jelenjad.

V času olimpijskih smučarskih tekem nadomestuje Tineta Muleja njegov oče, ki v zvezi s starostjo lepo skrbi za revir, saj je lovec že od rane mladosti.

Na kritiko ljudstva, češ naj bo Mulej ali samo lovec ali samo smučar, naj bi pisec odgovoril, da tov. Mulej vkljub veselju v poletnih mesecih ne more smučati. Z nekaj skoki v inozemstvu pridgoen z uspehom zastopa Jugoslavijo, pa tudi ne zasluži toliko, da bi do nove zime lahko živel brez zasluzka. (Verjetno bi se nad njegovim brezdeljem še bolj zgražali.)

Mnenja sem, da je prav, da olimpijske tekmovalce, pa naj goje katero koli športno panogo zaposlimo izven tekmovalne sezone tam, kjer je največ možnosti da ohranijo kondicijo. Prav sedanji službi tov. Muleja pa se imamo zahvaliti za dober del njegovih uspehov doma in v inozemstvu, na katere smo bili že tolikokrat ponosni.

Prepričan sem, da »ljudstvo«, kakor navaja pisec, sestavlja le nekaj oseb, ogromna večina pa želi, da ostane ljubljani Tine še naprej olimpijski tekmovalce, dober prijatelj svoje divjadi na Stolu in Zelenici in lovcem — uslužbenecem drž. lovišča »Karavanke« — zvesti lovski tovarši.

Skupščina združenja gostinskih obratov v kamniškem okraju

Združenje gostinskih obratov v kamniškem okraju je imelo v petek 28. marca svoj letni občni zbor. Na njem so razpravljali o izboljšanju dela v gostinstvu, dvigu strokovnega znanja ter so v okviru tega sprejeli tudi letni proračun, ki predvideva večje denarne zneske za dvig gostinstva in turizma v Kamniku. Za predsednika združenja je izvoljen tov. Albert Uršič.

Dežurna služba

Od 5. aprila dalje s'kezi ves teden ima dežurno službo pri Svetu za zdravstvo mesta Kranj in Kranj-okolice dr. Pavel Pance, tel. 351. Obiski na dom naj se javijo najkasneje do 18. ure zvečer. Po tej uri bo dežurni zdravnik obiskoval le bolnike s težjimi poškodbami in močnimi krvavitvami.

Dežurna zdravniška služba na Jesenicah. Od petka 4. do 11. aprila opoldan dr. Milan Čeh, Gosposvetska cesta.

Gledališče

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE
Sobota, 5. aprila ob 19.30 uri: Wüchner, »Pastirček Petreček« — premiera; pravljica igra v 4 dejanjih; režija in scena Bojan Čebulj.

Nedelja, 6. aprila ob 14.30 uri: Folklorna predstava: francoski, avstrijski, črnogorski ljudski plesi.

Nedelja, 6. aprila ob 19.30 uri: Wüchner, »Pastirček Petreček«.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 4. aprila ob 20. uri Grün: »Turandot« — izven.

Nedelja, 6. aprila ob 16. uri Grün: »Turandot« — izven.

Torek, 8. aprila ob 20. uri Priestley: »Od raja pa do danes«.

DRAMSKI KROŽEK I. DRZ. GIMNAZIE V KRANJU

Sreda, 9. aprila ob 20. uri Schoentjan: »Ugrabljene Sabinke« v zgornji dvorani sindikalnega doma.

Lastnik in izdajatelj OOOF Kamnik, Kranj-okolica in Radovljica ter MOOF Jesenice in Kranj / Urejuje uredniški odbor / Odgovorni urednik: Verko Gasar / Naslov uredništva in uprave: Kranj, Savski breg 2/I / Telefon 475 / Izhaja vsako soboto / Ček. polož. 624-90200-7 / Tiska Gorenjska tiskarna, Kranj

Pri fantih v Smledniku

Ta članek smo prejeli že ob zaključku letošnjega pivega šolskega polletja — konec januarja — a ga zaradi dolžine in drugih zaprek do sedaj nismo mogli objaviti. Ker pa vsebina članka kljub časovni oddaljenosti še prav nič ni zgubila na svoji zanimivosti, ga objavljamo danes, da bodo naši bralci videli, kako socialistična država skrbi tudi za tisto mladih, ki bi ob drugačnih pogojih prav lahko zdržnili na dno.

Uredništvo

Deško vzgajališče. Predstavljal sem si deško razgajališče. Podobno mnenje ima marsikdo, ki je kdaj karkoli slišal o tem zavodu, zavodu za »pokvarjene« fante. Prepričan sem se, da je vsako tako mnenje popolnoma napačno. In vsakdo, ki si pod tem naslovom predstavlja nekaj nenavadnega, naj se potrudí v Smlednik (pod Kranjem), kjer ga bodo ljubeznivo sprejeli tako usluženci kakor fantje.

»Fantje so pravkar pri zajtrku,« poznaš tvoj Minka Kovičeva, ki nadomestila upravnika tov. Inkreta, ki že dva meseca preklada bojno nogo po postelji. (Pred meseci si je ob samokolnici ograbil kožo na piščali in ker ni bilo časa za takojšnje zdravljenje, se je infekcija razširila). Tako skrbi zdaj za vse vzgojno delo tov. Minka, za red »okrog hiše« pa tov. ekonom.

S tov. Minko sva stopila v razkošno prepleškano dvorano Smledniškega gradu — v obednico. Zlice pojejo svojo pesem; fantov skoraj ni slišati.

»Imajo vsak dan čaj?« vprašam upravnico.

»Ne, vsak dan imajo belo kavo, le danes je čaj, ker kuharica potrebuje mleko za pecivo. Popoldne bomo proslavili konec prvega polletja.«

Fantje so lepo okrogli, lica se jim svetijo od zadovoljstva.

»Največ je Dolenjcev in Štajarcev, razlaga Kovičeva, in pa iz drugih vinorodnih krajev. Vpliv alkohola na mladih — kaj hočemo.«

»Vsi so približno enako veliki, kot vidim.«

»Da, tu imamo samo učence tretjega in četrtega razreda. Prvi in drugi razred smo poslali letos na Planino. Ko izpolnijo četrti razred, jih pošljemo na gimnazijo v Veržej. Vseh skupaj imamo letos tridesetdeset gojencev.«

Med fanti hodijo po obednici vzgojitelji, ki pa nimajo posebne opravila, kakor so ga imeli še pred leti.

V spalnici. Čiščenje, zračenje in postiljanje. Nekje najdemo tri fante: prvi drži metlo, drugi smetišnico, tretji pravi omarico.

»Kaj pa vi trije?« vpraša upravnica.

»Saj bo snalilka počistila.«

»Tudi mi znamo,« odgovore fantje, ki hočejo imeti lepo sobo od drugih. Zato so se skrivaj izmuznili iz obednice, »sunnile metlo in smetišnico ter začeli »stekmovati« v čistoti spalnice.

»Imate kakšne neprilike z njimi?«

»Imamo jih nekaj, ki močjo« postelje. Fantje jim pravijo »gasilice«. Nekaj časa so imeli svojo spalnico — »gasilsko sobo« — toda pokazalo se je, da je boljše, če je nimajo. Nekaterim je bil vsč »častni« naslov »gasilce« in so namerno začeli »gasiti« po posteljah, samo da bi jih premestili v »gasilsko sobo«. Zato smo ta poskus prekinili in fante porazdelili spet po skupnih spalnicah.

Po zajtrku gojenci storaj noslno napojnico štiri učence. Obiščemo jih tudi tam. Redna šola je to. Fantje z zanimanjem poslušajo, računajo in pametno odgovarjajo na posamezna vpražanja. Učitelj so dosegli zelo lepe uspehe. Na torkočem so s predpisanim učnim načrtom. Prav nič ni pouk drugačen kot na drugih šolah. Popoldne se ukvarjajo z otroci učitelji, popoldne pa pridejo v roke« vzgojiteljem. Vsi skupaj tvorijo z gojenci vred lep šolski kolektiv. Vzgojni uspehi so vidni ne le v Domu, marveč tudi daleč izven njega.

»Ali imate s posamezniki kakše posebno velike težave?«

»Imeli smo jih, pa še kakšne,« pripoveduje Kovičeva.

»Marsikateri izmed njih je prestopil meje našega Doma in »gospodaril« po vasí. Zgodilo se je, da je iz Maribora peljal k nam fanta miličnik, toda samo do Ljubljane. Na ljubljanski postaji je miličnik v svoje največje začudenje na-

radoma opazil, da je sam. Fanta je zagledal šele, ko mu je le-ta iz »mariborčana« mahal v slovo ...

»Ponovno je prišel miličnik s fantom, tokrat prav do nas. Drugič mu je namreč posvetil več pozornosti. Imel pa je tudi lažje delo, ker je moral fant vso pot držati hlače v rokah, sicer bi jih zgubil. Ko je miličnik fanta pri nas srečno oddal, se je vrnil v Maribor, kjer pa je spet ugotovil, da je bil njegov varovanec prej tam kot on ...

»Kako dolgo zasledujete otrokov razvoj po izstopu iz zavoda?«

»Do osemnajstega leta imajo z njimi opravka vzgojni domovi, po osemnajstem letu pa skrbi zanje sodišče, v kolikor je to še potrebno.«

»Kakšne vrste kazni uporabljate? In kako vplivajo na gojence?«

»Telesnih kazni sploh nikdar ne uporabljamo. Največ dosežemo na vsakodnevnih zbora z javno kritiko. Gojenci sami so najboljši sodniki. Še boljše vzgojno sredstvo pa so pohvale in nagrade. Za lepo vedenje in pridno delo so nagrajeni s tem, da imajo tudi posamič v Medvodih v kino, kamor hodimo sicer samo skupno.«

V pisarni vodijo točno preglednico o delu in vedenju vsakega gojenca. Izpolnjujejo jih pa z opazkami vzgojiteljev in učiteljev in z zaključki delovnih sestankov vsraga vzgojnega osebja.

***

Upravnika tov. Inkreta najdem v postelji, kjer zaradi bolezní začasno uraduje. Od tu vodi vse delo v Domu in daleč naokrog, saj ima ustanova okrog 50 ha obdelovalne zemlje. Poleg zdravil ima na nočni omarici tintnike, dipse, mape itd. Odejo mu pokrivačo še pole papirja: setveni plani, proračuni, načrti za prihodnje delo in drugo.

»Zelo vesel sem, kadar me kdo obišče,« pripoveduje upravnik. »Škoda le, da se z obiskovalci ne morem sprehoditi po graščiní. Upam, da ti je Minka podobneje razložila naše vzgojno delo, ekonom pa naj ti pokaže gospodarstvo.«

»Zanima me, kako se fantje izživljajo, kakšno razvedrilo imajo, kaj jih pravzaprav drži v zavodu?«

»Za razvedrilo je najtežje pozimi, posebno kadar ni snega. (Op. ur. Pisec članka je obiskal zavod — kakor smo že v uvodu omenili — še pred »pravo zimo«). Manjka nam primerna telovadnica. Hedimo na izlete, včasih v kino v Medvodih, poleti pa tudi kopat v Savo. V okviru pionirske organizacije imajo tobačni, igralski, pevski in šahovski krožek, ki vsi dobro delujejo. Sicer pa imajo druge čase vsi dovolj zabave na polju. Da ei jih videl lansko jesen pri pčrbanju krompirja! To je bilo resno tekmovanje, na zboru pa živahno razpravljanje o rezultatu. Tudi v hlevu so nekateri že kar »doma«. Leni smo po-

slali dva gojenca v kmetijsko šolo v Sentjurij. Več kaj poročajo o njih? Da sta najboljša v živinorejskem oddelku!«

»Ali se bivši gojenci še kaj oglašijo, pismeno ali osebno?«

»Pa še kolikokrat. Spričevala nam nisojio kazat, pišejo nam, prosijo nas, če smejó priti na obisk in tudi delat na naša polja.«

»Kako vplivajo taki obiski na tukajšnje gojence?«

»Zelo dobro. Gojenci jih sprejmejo kot svoje. Ob prihodu jih dobesedno obkolljo in razvijajo se živahni razgovori, ki so sika koristni. Besede nekdanjih gojencev imajo večji učinek kakor vsakodnevne pridige vzgojiteljev.«

»Kakšna pa je kaj povezava s starši otrok?«

»Nekaj gojencev je popolnih sirot. Drugi si redno dopisujejo z njimi. Prav danes (konec januarja) bodo vsi gojenci pisali domov. Pripravili smo jim posebne obrazce, na katerih bodo sporočili domov svoje učne uspehe.«

»Kakšne načrte imate za naprej?«

»Letos smo vse prostore prebelili. Trudimo pa se, da zgradimo tudi telovadnico. Potrebna je. Imamo opravka s fanti, ki so kljub mladosti že marsikaj doživeli v življenju. Življenja si želijo, zato so samo učilnice in spalnice zanje premalo. Marsikaj bo še treba urediti in tudi homo uredili, če nam bo dovoljeval proračun.«

»Kako pa se uslužbenci med seboj razumete?«

»Letos tako kot še nikoli. Izredno sem zadovoljen prav z vsemi, od prvega do zadnjega. Peto obitnico našega zavoda bomo proslavili konec šolskega leta in te že sedaj vabim na svečanost. Do takrat bomo pripravili podrobno razčlenbo našega petletnega dela. Imam zavest, da smo delali uspešno in ta zavest je zelo prijetna.«

Na vratih se pojavi tov. Minka: »Pomisli, »večkarji« jokoja!«

»No, tega tudi še nismo nikoli doživeli ob razdelitvi spričeval,« se je obrnil k meni tov. upravnik. »Prejšnja leta so spričevala navadno frčala po zraku in tudi učitelj je večkrat dobil kakšen pogodek s primerno pripombo. Tudi to je čekaz, da je delo vsega vzgojnega osebja, ki ne pozna vradnič ur, res uspešno.«

***

Še kratka pot s tovarišem ekonomom stozki gospodarstva poslopja in hleve, kjer vidiš vsakovratno perutnino, razne male in velike živali, morske prašičke, zajce od domačega kuneca do belgijskega orjaka, pa prašiče, lepo odščeno govedo, lahke in težke konje, za hlevi pa veliko drevsencino, njive in travnike ...

Tu in ob vsem tem dobivajo izkrivljene mladike spet novo, zdravo rast ...

Leon Jamškovec

„Nisem zdravnik za mrličee“

Zgodbica je zelo mlada in je nemara ne bi bilo, če bi gospod dr. Bežek vedel, da tokrat ne bo ostala prikrita, kakor vse podobne zgodbičice doslej. Da, za kaj bi si samo pripovedovali, da je dr. Bežek tak in tak, da je to in ono zakrivil, zakaj bi se giedali, kako pomilovalno nas zdravniki pogledajo, ko povemo, da nas je zdravil dr. Bežek.

Povejmo dr. Bežku iz obraza v obraz. Naj mi gospod doktor ne zameri, ker nisem dobesedno tako storila. Čutim namreč dolžnost, da dam poguma vsem tistim, ki imajo morda še slabše sodbe o njem kakor jaz, pa si tega ne upajo javno povedati. Rada bi jim vllila poguma. Gospod doktor bo moje misli vseeno zvedel; če s pomočjo slušnih ali vidnih organov, pa je vseeno.

V nedeljo zjutraj je neko ženo zadela kap. Da je bila to prvoborka in mati treh oficirjev JLA, ni važno. Še hropla je, ko so sosedje tekli po dr. Fajdigo, ki ga je bolnica cenila. Njegova kuharica jih je napotila k dr. Bežku — dežurnu mu zdravniku. Spet nič. Da ga ni doma, so jih zavrnili. Potem so odbrzele proti Stražiškú k dr. Hriberniku. Spet bi kmalu zaman pešale, da ni sam telefoničar dr. Bežku. Za čudo — tedaj je bil že doma. Če je bil res dotlej odsoten, s šorajda ni važno spričo tega, kar se je zgodilo kasneje.

Zamislite se v desetletno dekletce brez staršev, ki se je zjutraj še šnilo z babico v postelji, a že nekaj minut potem gleda na postelji negiben babilin obraz. Zraven nje 18-letno deklic, ki ji je bila

žena pravcata krušna mati. Vsa upehana je odložila v kis namočeno brisačo, s katero je hotela pripraviti dobrotnico k zavesti. Obe jočeta in edino upanje jima je zdravnik. Potem vstopi dr. Bežek. Nejevoljen in mrk. Meter in pol je se čó postelje. Tam se ustavi, ošvrkne ženo in užaljeno in ježno skoraj zakriči: »Jaz sem zdravnik za žive, ne pa za mrličee. Pance je mrlički ogledunik!« se v hpu zasuce in izgine.

Prav je imel gospod doktor. Žena je bila v resnici mrtva. Lahko pa bi bilo tudi drugače. Vem, da smo lani objavili osmrtnico za ženo, ki je tedaj, ko je list izšel, spet živeła. Vem tudi za ljubljancanko, ki je že trikrat »umrla« — tudi za ves dan, pa vendar še živi. Mar je bila v tem slučaju taka možnost izključena? Vzemimo, da je bil dr. Bežek v smrt prepričan. Vendar s tem še ne bo čist. Ostane še surovost do ljudi, in to v trenutku, ko jih je zadel hud ali celo najhujši udarec. Da je grób s pacienti na Bolniški blagajni do neke mere lahko opravičimo njegovo nervozno z morebitno preobremenjenostjo, da pa ostane tek tudi kadar gre za smrt, ni opravičila.

Ni novost, da so najboljši zdravniki do bolnikov obzirni in dobri, da jim vlljvajo poguma in s sugestijo zdravljenja pospešujejo. Gospod doktor Bežek je seveda daleč od tega, in daleč od vsake srčne kulture.

MaKo

Ali si že poravnal naročnino

so stremeli, da bi ustanovili železarski muzej, bi postalo stoletno ropanje bivših lasnikov vse preveč očitó. Zato so jesen ški ljubitelji gorenjske železarske zgodovine našli pri njih na gluha očesa. Šele po zmagi naše ljudske revolucije so našli razumevanje. Še vč, za ustanovitev železarskega muzea na Jesenicah je dal pobudo bivši minister črne metalurgije FLRJ in sedanji predsednik sveta za industrijo LRS tov. France Leskošek.

Zamislil, ki je jeseniški kovinarji pred vojno niso mogli uresničiti, si se de uresničuje. Ze lani je pripravil jaln odbor za ustanovitev železarskega muzea odprl razstavo, ki prikazuje razvoj železarstva na Gorenjskem in ki je še vedno odprta v telovadnici osnovne šole. Sedaj pa je uprava železarne obljubila, da bo dala prostor za muzej v bivši Rurlevi graščini na Savi. V njej bodo ureli železarski muzej takoj, ko bodo stranke, ki tam stanujejo, dobile nova stanovanja.

Pripravljani odbor je po tej obljubi pričel še vestneje delati. Pred nedavnim je sklical širši delovni sestanek in nanj povabil vse tiste, ki se za ustanovitev muzeja zanima'o in ki pomagajo zbirati razne zgodovinske predmete. Razen teh pa so se s slanka udeležili še

Odgovor učitelju Francu Žvanu

(Nadaljevanje s prejšnje strani.)

Dalje opravičujete tudi take, »ki niso tako vnetí za našo veliko ustvarjanje« — kakor pravite, kakor bi bilo želeli. Pravite, da si doslej nihče pri nas ni znal pridobiti njihovega popolnega zapanja, razen dveh častnih izjem. Tudi te je tov. Labura po vaše žalli. Namesto, da jih opravičujete, jih rajše vprašajte, če ne vedo za socialistično revolucijo pri nas, če ne vedo, da je zanjo padlo mnogo odličnih prosvetarjev v borbi in po fašističnih ječah in taboriščih, da je 1.700.000 žrtev, vse trpljenje pod okupatorjem, napadi informbirojevcev in fašistov, ter po njih prizadeta gospodarstva škoda pri nas, in naše velike socialistične pridobitve, dovolj prepričljiv dokaz za vsakega, še posebno pa bi moral biti za učitelja! Naj le bodo užaljeni! Če je kdo, smo lahko užaljeni delavci, ker morajo naši otroci še vedno hoditi k takim v šolo! Važno je to, učitelj Žvan, da delavci takim ne zaupamo! Čemu zahtevate zanje obzirnost in izbrane besede? Ali veste, kdo bi bil kvečjemu lahko užaljen? Tisti, ki s svojim zgle-dom in z vso požrtvovalnostjo v šoli in v družbi oblikuje našo mladino v prave revolucionarne bore za iztrežitev laži, izkorščanja, melomeščanske demščljivosti in privilegiranih stremeljenj, za iztrežjenje nemorale, nergaštva ter vseh ostankov ustrahovalnega hlapčevskega misticizma. Tudi učitelj je vesel zdrave rasti naše zakonodaje in sovraži vse birokratske odklone. Mislim, da o njegovem odnosu do izrazitih sovražnikov naše države ni treba govoriti. Da, tak bi kvečjemu lahko zameril, če bi ga zastopniki ljudske oblasti ne upočevali.

Upam pa, da se to ni dogajalo. Učitelj-aktivist bi prav gotovo ne obral cel nacenih ugotovitev proti sebi, temveč bi s praktičnimi primeri trditve utemeljil, ves-el, da se delavci tudi v kalnem znanjeju in ločijo bistveno od brezštevilnih možnosti, katere gleda vsak pač s svojimi očmi. Take učitelje, ki jih vj ne ome-njate, mi poznamo, med njimi in nami ni razlike in naša govornica, umazana roka in preznojena obleka jih ne moti. Za take reči ni časa, ker imamo pred oči težje skupne probleme. Take intelektualce spoštujemo!

Učitelj Žvan, radoveden sem, kako bi izgledalo naše gospodarstvo, če bi ga gradili taki, katerih misli in potrebe se ne dotikajo več tal. Takim res tudi so-ne pomaga, Zemljani pa si solimo pamei vse življenje! Veseli smo vsakega nau-sveta v tovarni, vsake pametne zahtev-e, rešitve vsake nujnosti. Prepričan sem, da bi nihče ne bil bolj vesel kot tov. La-bura, ko bi bilo delo prosvetnih delavcev tako, kakršno je potrebno v času social-istične revolucije. Tudi to pot ni bil njegov namen komu soliti pamet, opo-zoril je le konferenco na naše zahteve, od katerih ne bomo odstopili! Mi po-znamo »5 x 5« le v službi zgrajevan'a lastnega, naprednega socialističnega gospodarstva! To je predpogoj blaginje!

Pripominjam, da takega mišljenja, kot sem ga iznesel, nisem sam, temveč vsi, ki smo brali vaše pismo. Vse profesorje in čitelje, naše sodelavce pa vabimo, da pridete kdaj na naše sestanke. Pre-pričan sem, da vas bo tudi naša trda beseda ogrela in naša hoja po bližnjicah navdušila.

Franc Kramar,

čelavec jeseniške železarne

Kranjski stadion - povest o jari kači

Da, povest o jari kači, ki se je prič-la med okupacijo, ko je gaulenterjev čpodslanec prvi zasadil lopato in odpe-ljal prvo samokolnico zemlje z gradbiš-ča. Hitlerju so bile tedaj zadnje ure, Nemce je čakalo dovolj »športa« na fronti, zato so misel na dograditev sta-diona — ko so začeli dvomiti v mož-nost, da bi ga sami uporabljali — opu-stili. Pršla je osvoboditev in z njo čas obnove in delovnih brigad. Marsikateri kranjski mladinec je tedaj dejal: »Ne, v brigado ne pojdem. Zgradim najprej stadion.« »Lokalpatriotizma« pa mu ve-čina ni zamerila. Mladina, navdušena za šport, je hotela nekaj zase. Prav so ji dali seveda tudi vsi športniki in njih občudovalci, pa iz vsega tega spet ni bilo nič.

Potem je prišel čas, ko so se začela društva med seboj kosati, katero bo opravilo več prostovoljnih delovnih ur. Vseprek se je zagnalo na novi stadion. Zaradi slabe organizacije dela pa so člani tu brezplodno zapravljali čas — vozili so prst s kupa na kup ali pa zaspano zdehali na gradbišču ...

Povesti o jari kači zato še sedaj ni konec. Tako izgleda, kakor da v Kranju nismo potrebni lepo urejenega prostora za šport. Vendar ni tako. Pogledjmo, kje trenirajo in nastopajo ne-

katera društva! Nogometni klub Korotan ima sicer svoje igrišče, ki pa v marsičem potrebam ne ustreza (veliki-kost, garderoba, umivalnice itd.). In kje naj bi trenirali atleti? Podobna pesem je z nam, znoteniško sekcijo in TD »Par-tizanom« (telovadba, košarka), ki sedaj gostujeta v dveh edinih šolskih telovadnicah v Kranju, medtem ko je imel pred vojno Kranj kar dva telovadna doma. In igrišče za tenis, drsališče? Ju imamo?

Opravičevanje polževstva pri gradnji stadiona s finančnimi težavami je neumestno. Če si je »Borec«, klub za konjski šport, v nekaj mesecih skorajda brez denarja zgradil moderen hipodrom, miš-ljam, da bi tudi stadion v vseh povojnih letih že lahko uredili, če bi vodili grad-njo dovolj vztrajni in požrtvovalni ljud-je. Res, da primerjava gradnje konjskega dirkališča z gradnjo stadiona ni naj-bolj posečena, saj zahteva drugo mnogo več graditeljev, a pot, kako bi do stadiona lahko prišli, je lepo nakazana.

Dovolj godrnjanja. Pljunimo v roke, da ne bo letošnje leto spet polno samih načrtov. Nujen je bil sestanek predstavi-nikov vseh društev, na katerem bi izvo-lili gradbeni odbor, ki bi povest o jari kači končno zaključil. Glede delovne sile najbrž ne bo zadržge.

Svetuj, bralec!

V uredništvu lista, ki ga zdaj pribi-ramo, nismo figa možje, pa vendar, kakor sami vidite, besede ne držimo. Se pred »žurjavitvo« obseh gorenjskih lokalnih li-stov in v prvih številkah povečanega »Gorenjskega glasa« so bile litanije ob-ljuč, kako pestri »bomo«. Od mode in gospodinjskih nasvetov do zanimivih re-portsah vseh vrst, od kritičnih analiz dela in življenja do kratkih informativnih člankov smo vam obljubljali. In zdaj? Teorija in praksa sta si, kakor že ve-ste, večkrat navzkriži. Ze spet stare te-žave s prostorom. Jeseniški časnikar kar zasuje odgovornega urednika s članki in mu zabičuje, da ja ne bo katerega od-ložil za drugič. Vsi so silno važni in po-trebni. Z druge strani mu isto zagotav-ljata časnikarja s kranjskega in kam-niškega področja, seveda vsak za svoje članke, oziroma članke, ki sta jih pre-jeła od dopisnikov s svojega delovnega območja. Vseh teh člankov je vsaj za šest strani našega lista, mi pa po na-vidi izhajamo le na štirih straneh. Tre-tjina mora nazaj v mapo, ali pa stoji — prelita v svinec — v tiskarni. In posled-ice tega? Kranjski in okoliški bralci godejo: »Le zakaj ste se združili. Za Kranj sploh ni več prostora v Gorenj-skem glasu.« Jeseničani so pa še hušji: »Samo Kranj raztegujete po »cajtnah«, je bilo pa že bolje, ko smo bili sami«, in list odpovedujejo. Mi, v uredništvu,

si pa belimo lase, kako bi storili, da bi bil volk sit in koza cela, pa ne moremo iz zagate.

Kaj menite, kako bi zadevo rešili, da bi bilo za vse prav? Res, včasih smo nekoliko dolgovezni, vendar s krajsja-njem le ne bi dobili toliko prostora, da bi res o vsem, kar smo vam obljubili, pisali in da bi bile vesti objavljene takrat, ko jih še niso prehiteli novi do-godki (na žalost se tudi to dogaja), če je članek že stavljen, pa zmanjka pro-stora v številki, ki je v tisku. Stran ga neradi vrzemo, ker je vllvanje v svinec precej draga reč, nas pa nihče ne pod-pira. Uredništvo je mnenja, da bi do-bršen del težav odpadel, če bi »Glas« dvakrat na teden izšel. Morda v začetku tedna na štirih, proti koncu tedna pa na dveh straneh. Da se za to še nismo od-ločili, je krivo samo finančno vpraša-nje. Redni naročniki bi morali spet seči v možnjilke, tega pa bi se najbrž mar-sikdo branil, čeprav bi moral dodati samo še 100 dinarjev. Sicer pa — vi odločate, saj zaradi vas list izhaja! Ves-el bomo, če nam boste sporočili svoje mnenje glede dvakratne izdaje na te-den, pričakujemo pa tudi vašo kritiko lista. Pogumno napišite vse, kar mislite. Tudi, če nas pošteno »raztrgate« vam homo hvaležni in bomo vse, kar bo kva-liteti lista v prid, tudi upočevali.

Uredništvo

Tehnični muzej na Jesenicah bo prikazoval bogato železarsko zgodovino Gorenjske

Gorenjska železarska zgodovina je bogata in sega v davno preteklost. Kdaj se je začela, ne moremo točno ugotoviti, ker se železarska obrt ni razvijala organizirano, ampak je izšla iz preprostega kmečkega pridobivanja železa v različnih preprostih pečeh in preprostih plavžih, malih kovačijah itd. Kot domne-vajo, sega začetek železarstva na Goren-skem več kot tisočletje nazaj. Prvi datum, ki dokumentira tehniko in gorenjsko železarstvo, je 24. avgust 1381, ko je grof Ortenburški izdal prvi rudarski red in navodilo o obratnih delavnicah posameznih rudnikov, plavžev in kovačij. Iz teh začetkov so se raz-vili po raznih krajih železarski obrati do moderne železarske industrije, ki je v zadnjih osemdesetih letih nastala na Jesenicah.

O razvoju gorenjskega železarstva prič-a o tudi opuščeni rudniki, ostanki fuž-n in kovačij. Kljub temu, da je bilo

že pred vojno med nekaterimi jeseniškimi delavci zanimanje za železarski razvoj Gorenjske, je to kaj malo znan-mo bivše gospodarje, ki so »delali« z želez in dela gorenjskih kovinarjev ogromne dobičke. Ze majhen del tega dobička bi zadostoval, da bi na Jeseni-cah uredili muzej, ki bi prikazoval zgo-dovino gorenjskega železarstva in pral nam in potomcem o delu naših pred-nikov. Tega pa bivši gospodarji niso hoteli. Bili so večinoma tudi priseljenci, ki so se bali, da bi v stoletju revolu-cionarnega proletariata z železarskim mu-zejem dokazali, kako so v prejšnjih stoletjih goljufali prednike jeseniških železarjev razni Lokateltji, Buceliniji itd. Predvojni lastniki Westen, Praprot-nik in drugi lastniki gorenjskega bogastva so se zavedali, da njihovo bogastvo raste na ropu bivših lastnikov in njih smehi. Če bi torej pred vojno pod-prl, težnje tistih jeseniških delavcev, ki

sedo držalo in da bodo dobile Jeseni-ce muzej, k ne bo prikazoval samo tehnič-ne plati razvoja gorenjskega železar-stva, ampak tudi družbeno zgodovino gorenjskega železarja, goljufanega skozi stoletja od fevdalne in kapitalistične družbe, njegovo revolucionarno borbo in zmago nad izkoriščevalci, vse do danes, ko je postal lastnik proizvodnih sredstev in ko si kuje svojo usodo sam. Koliko so na to mislili pobudniki za ustanovitev muzeja na Jesenicah, ne vem, menim pa, da bi bilo vredno raz-mišljati, kako bi v bodočem muzeju prikazali tudi družbeni razvoj in ne samo tehnike, ki so jo v teku zgodovine ustvarili.

ANGLESKI KITOLOVCI SE POSLUZUJEJO ELEKTRONIH HARPUN

Doslej so angleški kitolovci kite strel-jali, po nainovejših poročilih pa jih ubija o z električnim tokom. Harpune, ki jih pri lovu uporabljajo, imajo namesto vodnega streliva na koncu elek-trične, ki jih povezujejo žice z električnim generatorjem.

Novo harpune imajo dvojno prednost. Namesto v pol uri ali še več ubijejo vodne sesavce v eni minuti in to tako, da ostanejo brez vsakih vidnih poškodb.